BONDIA ARUBA

E

Na 2024 y despues...
No tin espacio pa nonsense...

Diasabra 30 di December 2023 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Pa aña 2023 e tourism receipt ta proyecta pa yega 4.9 biyon florin

Pagina 4

- **WEB Aruba NV a splica kico a conduci na 'brown out' di diahuebs ultimo**
  Pagina 3
- **CARTAC a presenta resultado di investigacion di entidadnan gubernamental**
  Pagina 4
- **Tarifa pa paspoort ta aumenta**
  Pagina 6

Tips pa seguridad di mucha y bestia durante kimamento di klapchi

Pagina 2

Un den cinco hende Hulandes kier "desmantela" e sistema di gobierno

Pagina 9

Presidente Javier Milei a haci oficial e renuncia di Argentina for di BRICS

Pagina 10

Keda Pendiente pa un sorpresa den nos edicion di 2024!

Ta pidi comunidad cuida mucha y bestia den temporada di klapchi

Temporada di Pasco y Aña Nobo ta un celebracion bunita y cu ta trece felicidad unda tur famia ta reuni, pero den dje tambe tin e tradicion di usa klapchi. Cu esaki Bon Dia Aruba kier trece un tiki informacion tocante e topico aki, unda e muchanan y bestianan ta esun cu mas ta ser afecta pa tiramento di klapchi.

Aunke pa hopi hende, specialmente muchanan, klapchi ta algo cu ta hala atencion y ta algo “leuk,” klapchi ta consisti di material explosivo cu por ocasiona daño den wowo, oido, hasta ta ocasiona herida di 1er of 2do grado, perdida di un parti di curpa of hasta morto den e caso mas grave. Esey ta hechonan cu ta ocasiona durante e produccion, almacenamento, transporte y manipulacion di klapchi.

Pa mayornan ta conseha pa no laga muchanan, specialmente esnan mas chikito, keda mucho cerca di klapchi na momento cu ta bay cende nan. Tambe ta recomenda pa siña muchanan tocante seguridad cu uso di klapchi, y instrui nan pa no tira klapchi riba hende ni bestia, loke por tin consecuencianan fatal.

Pa loke ta trata bestia, klapchi por produci infarto, panico, stress, desorientacion. P’esey tin biaha nan ta bandona nan cas y nan ta perde, specificamente ora Aña Nobo ta habri. Expertonan di medio ambiente como tambe dokter y veterinario recomenda pa no haci uso di klapchi, debi na efectonan secundario cu nan por provoca tanto den persona cu tin autismo, como pa bestia y medio ambiente.

Bestia ta bira e sernan mas vulnerabel den dianan aki. Hopi biaha veterinarionan a señala cu klapchi tin consecuencianan grave pa nos mascota, unda algun di nan por hasta perde nan bida y no pa via di un explosion precisamente, sino pa e zonido fuerte cu nan ta provoca.

Expertonan ta sigura cu e zonido di klapchi por afecta entre un 30% pa 40% di e cachonan, nan tin e horea mas sensibel pa loke klapchi por afecta nan aumenta nan nivel di stress.

Pa loke ta trata e pushinan, nan ta bestianan teritorial cu mester sinti cu nan tin su teritorio bao control. Pa e motibo ey, nan no ta gusta e sorpresa, y ademas nan tin nan horea hopi mas sensibel cu esun di un cacho. Nan no ta custuma y nan por asocia e zonido cu un situacion di peliger na nan bienestar, ya cu a diferencia di hende, nan no por ripara si explosion ta representa un peliger real.

Ta p’esey cu ta recomendabel pa doñonan por busca un luga sigur pa nan sin core e riesgo cu nan por scapa di nan mesun cas. No usa klapchi mucho cerca di e bestianan, mantene un potret actualisa di bo mascota y sigura cu nan tin un ID cu un telefon den caso cu nan por huy.

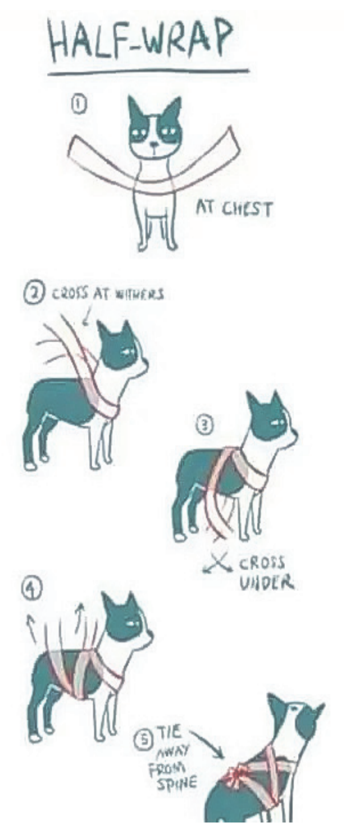
Si ta posibel, warda nan paden di cas of den un bon refugio cu por proteha nan di solo, awasero, biento y caida di klapchi. Si ainda nan ta continua cu mucho nervio por pasa cerca un veterinario of usa un trankilizer pa calma nan nerviosismo.

Por haci uso di e Tellington Metod, cual ta consisti di preveni mal comportamento y problemanan emocional. E metodo aki ta basa den mishi e curpa di e bestia cu movementonan circular, eherciendo presion cu e dedenan y tambe cu e man, envolviendo e bestia cu un verband.

Dun’e un snack of un co’i hunga pa e morde y asina permiti calma su ansiedad ora e zonidonan di klapchi cuminsa. Compañ’e den proceso aki y si no por, no mar’e ni cer’e den un espacio chikito.

Pa tur e motibonan aki, ban cuida nos muchanan y nos mascotanan di e temporada di klapchi aki cu ta cortico, pero e consecuencianan si ta pa henter e bida di esnan cu por bira un victima di klapchi.

Directivonan di WEB Aruba NV a splica kico a conduci na brown out di diahuebs ultimo

Diahuebs ultimo, varios parti di Aruba a confronta un interupcion di coriente y tambe e presion awa a cay, debi na esaki WEB Aruba N.V a dicidi di tene un conferencia di prensa pa asina informa comunidad kico realmente a sucede den esaki cu a afecta cierto areanan pa mas di dos ora.

Presente den e conferencia di prensa, tabata sector manager interino di produccion Jenny Geerman acompaña pa CEO Interino Veromar Werleman ken a cuminsa splica cu algun minuut despues di 5:00pm, di dia 28 di december, a surgi un cortocircuito den un di e transformadornan den planta di WEB lo cual a conduci na un Brown out, un interupcion di coriente pa diferente area di nos isla.

Debi na e fayo aki e sistema di pompnan cu ta pomp awa pa Aruba a perde coriente tambe y consecuentemente e presion di awa a cay pa varios parti di Aruba.

Nan a informa cu personal di WEB mesora a drenta accion pa isola e causa pa por recupera coriente mas pronto posibel, na unda e proceso aki mester a bay hopi controla pa e planta no cay atrobe, mirando e situacion delicado.

Pa 7:29pm nan a logra reestablece suministro di coriente 100% pa ELMAR y consecuentemente pa isla henter, en total a tuma 2 ora y mey pa recupera suministro di coriente pa e isla completo.

Despues cu a descubri e fayo, por a calcula cu lo a dura ±2 pa 3 ora pa recupera e suministro completo pa e isla, e prome area cu a recupera coriente alrededor di 6:18pm tabata e area di hospital y hotelnan.

Despues a sigui e areanan di Palm Beach, Noord, sigui pa Balashi y Parkietenbos, Santa Cruz, Savaneta y Pos Chikito y finalmente a logra reconecta San Nicolas.

E secuencia den recuperacion di suministro di coriente pa e diferente areanan ta depende di stabilidad di e red di coriente y demanda di coriente na e momento ey.

A logra reestablece e presion y suministro di awa alrededor di 7:13pm pa e areanan afecta, pa 7:29pm ekipo di produccion di WEB a logra reestablece coriente na e partinan afecta hunto cu personal di ELMAR na e substationnan rond Aruba.

Mirando e incidente di interupcion di coriente, gerencia a dicidi di pospone e celebracion cual tabatin planea pa empleadonan di WEB e mesun diahuebs atardi, debi na e brown out no tabata prudente pa e celebracion sigui, manera Werleman a comenta y nan a pidi comprension di empleadonan y a enfoca completamente pa sigui cu recuperacion di suministro di coriente.

"Di parti di gerencia y empleadonan di WEB Aruba, ta ofrece disculpa pa e inconveniencia causa pa e brown out di 28 di december. Gerencia ta hopi consciente cu un interupcion di coriente y/of awa no ta agradabel y ni conveniente. Empleadonan di WEB su departamentonan di produccion di coriente y awa, pero tambe esnan di sectornan di mantencion, di asuntonan tecnico, di distribucion di awa y departamento di comunicacion, tur a haci nan maximo esfuerso pa a limita e tempo di brown out mas tanto posibel y pa mantene comunidad informa. Un biaha mas WEB su gradicimento pa e comprension y pasenshi." Werleman a bisa.

Igualmente el a indica cu esaki no tin relacion cu falta di mantencion pero si nan ta bay haci un rute cost analisis pa asina nan por haya sa kico tabata e motibo di pakico e brown aki a sucede pa bin cu recomendacionnan pa por remedi'e.

"Lo cual mi por bisa si cu e transformers ta anticua y nos tin'e den plan pa cambia nan den añanan cu ta bin," Werleman a expresa.

Tambe el a menciona cu pa e problema no por a bira mas grandi, nan a busca e causa, nan a isola esey pa sigura cu ora subi of suministra back no ta bay tin e mesun problema

Aruba no a yega di experiencia un black out den aña aki manera a sucede na aña 2022 e cual a tuma luga tres biaha, un dia 9 di juni na unda a surgi un storing den planta di WEB, cual a causa un blackout. Otro dia 22 di augustus cu tabata debi na interupcion den produccion di coriente den planta di WEB, y un dia 5 di november e cual tambe tabata debi na un fayo den e planta di WEB Aruba NV.

Riba rednan social por a mira e mal contento cu a surgi debi na interupcion di coriente di diahuebs ultimo caminda varios usuario tabata hasta solicita descuento den nan recibo di coriente na e ora di paga esaki, otronan a informa cu nan aparato electrico manera microwave a kima of den otro caso algun a señala cu nan cuminda cu tabatin den frigidaire a daña.

Pa aña 2023 e tourism receipt ta proyecta pa yega 4.9 biyon florin

“E aña aki tabata un excelente aña pa nos industria di turismo. As a matter of fact e ta wordo considera como e miho aña den nos historia”, segun minister di Turismo, Dangui Oduber a indica den un comunicado di prensa.

E indicadornan cu ta midi nos turismo ta e cantidad di bishitante stayover, e ocupacion di hotel, e average daily rate, e REVPAR, e tourism receipt y e cantidad di bishitantenan crucero. Tur e indicadornan aki cu ta midi e resultado di nos turismo ta confirma cu e aña 2023 ta uno historico pa pais Aruba.

Minister Oduber ta hopi agradecido y contento cu e resultadonan aki di turismo cu a contribui na un crecemento economico di double digits. Despues di temponan hopi dificil di pandemia, e enfoke principal di e maneho tabata dirigi pa recupera nos turismo y yega back e nivelnan di aña 2019. Awe nos ta contento, cu no solamente Aruba a yega back nivelnan di aña 2019 sino nos a logra surpasa e resultadonan di aña 2019, algo cu sigur ta remarcabel, segun e comunicado ta indica.

Ademas, Oduber a indica cu su maneho ta concentra riba 3 aspecto hopi importante:

1. Trece e turista afluente, e turista di calidad
2. Diversifica nos turismo
3. Haci inversionnan continuo den mehoracion di producto Aruba.

Segun Oduber, por mira a base di e indicadornan cu ta midi nos turismo cu a maneho cu ta ser hiba a duna e resultado cu ta busca. Pa aña 2023 Aruba a proyecta di bay ricibi riba 1.2 miyon turista stayover. Actualmente Aruba ta conecta cu mas di 35 destinacion mundialmente y tin mas di 25 aerolinea bulando pa Aruba.

E grado di ocupacion di hotelnan te cu final di november 2023 tabata na 78% cual sigur ta uno hopi halto. Banda di esaki nos por wak cu e ADR cu ta e average daily rate (prijs pa camber averahe pa anochi) ta na $334.29 te cu final di luna di

november 2023 cual ta un aumento di 24% den comparacion cu aña 2019. Esaki ta un indicador importante pa midi e calidad di turistanan y na momento cu hotelnan ta registra un crecemento den ADR ta indicativo cu e calidad di turistanan tambe a mehora.

Banda di e ADR, e REVPAR cu ta e revenue per available room tambe a conoce un aumento significativo den aña 2023 den comparacion cu aña 2019. Pa aña 2023 e REVPAR ta na $259.45 y esaki ta un crecemento di 13% den comparacion cu aña 2019.

E indicador mas importante pa midi e calidad di nos turismo ta e “tourism receipt” cu ta wordo midi pa Banco Central Aruba. Esaki ta e cantidad di placa cu turistanan ta laga atras den nos economia. Pa aña 2023 e tourism receipt ta proyecta pa yega 4.9 biyon florin. Esaki ta un crecemento di 1.5 biyon florin y un aumento di 44% den comparacion cu aña 2019. E tourism receipt ta confirma cu ta turistanan afluente y di calidad ta yegando Aruba, turistanan cu ta duna un contribucion significativo na nos economia. E indicador aki ta reafirma cu e maneho cu ta ser hiba, esta pa trece e turista afluente, e turista di calidad ta dunando resultado positivo.

Danki na e crecemento robusto aki di e tourism receipt, economia di Aruba a crece cu 10.3%. Ta e crecemento aki di tourism receipt a contribui na un surplus di presupuesto y mehoracion den e fondonan di tanto AZV como Svb. E spinoff economico di turismo ta grandi y e nos ta mira con Aruba ta prosperando back y progresando.

Sigur importante pa nos turismo ta turismo crucero cu aña 2023 a mira un recuperacion di casi 90% den comparacion cu aña 2019. Turismo crucero ta proyecta pa surpasa e resultadonan di aña 2019 den aña 2024 cual sigur ta un bon noticia pa comparti.

Turismo a demostra un biaha mas su importancia pa nos pais y cu e ta keda e “driver” principal di nos economia.

Minister Oduber a gradici tur partner den e industria, ATA, AAA, APA, AHATA, ATSA, Aruba Vacation Rental Association, tur departemento di gobierno cu ta brinda servicio na nos huesped, taxista, companianan den e industria y mas importante tur esnan cu ta labora den e industria di turismo. “Danki di curason pa boso esfuersonan cu awe Aruba ta asina exitoso den turismo. Pa aña 2024 tin proyecta un otro bon aña pa nos turismo y nos ta convenci cu hunto nos lo logra.”

CARTAC a presenta resultado di investigacion di estado financiero di entidadnan gubernamental

Recientemente, Conseho di Minister a reuni cu Caribbean Regional Technical Assistance Centre (CARTAC), cual ta un organisacion cu ta brinda asistencia tecnico pa IMF den e region di Caribe.

CARTAC a haci un investigacion tocante e estado financiero di e entidad y fondonan publico na Aruba. E meta di e investigacion aki tabata pa mehora e sistema presupuestario y e calculacion di riesgo cu por tin efecto riba e Presupuesto y e estado financiero di Pais Aruba.

CARTAC a diseña un modelo special pa Aruba pa evalua e sistema financiero di e institutonan

semi-gubernamental y fundacionnan cu ta subsidia door di Gobierno di Aruba. A base di e investigacion aki, Gobierno di Aruba por pone atencion riba e riesgonan cu e entidad y fondonan publico por ocasiona pa e Presupuesto di Pais Aruba.

Na final di e investigacion, Conseho di Minister a haya un presentacion amplio di tur stakeholder via Zoom Meeting, unda cu nan a presenta e resultado di investigacion y a duna un recomendacion, segun un comunicado di gobierno. Sinembargo, den e comunicado no a comparti ningun di e resultadonan di e investigacion aki.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figueroe (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Associated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica
di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Na 2024 y despues...

No tin espacio pa nonsense...

Continuacion di e crecemento extraordinario di 2023 na 2024 ta depende di varios factor y no ta garantiza. Di un banda ta existi e anticipacion cu lo tin un crecemento economico, pero no na e nivel di e aña cu ta terminando. Segun e institucionnan manera IMF, nos por spera un crecemento nominal di nos GDP di alrededor di 3,7%, resultando den un aumento di GDP real di algo mas di 1%, cu e mesun perspectiva modera pa e añanan despues. Esaki naturalmente lo tin consecuencia pa maneho gubernamental, pero promer cu esey, algo tocante nos economia.

Nos por a mira cu 2023 a trece economia na un nivel cu a surpasa 2019. Pero kico por spera mas cu regreso na e nivel ey? Kico ta loke a cambia den nos economia cu nos por mira un crecemento economico fuerte cu ta continua pa varios aña? Basicamente, loke ta den 'pipeline' ainda ta cierto aumento di e cantidad di camber di acomodacion turistico, cu pa un parti tin un retraso pa motibo di e casonan den corte. Mas camber di hotel y otro acomodacion, si no sucede nada grave na nivel internacional, lo resulta den mas ingreso di exportacion di servicio turistico, y lo tin mas poder di compra local, y mas entrada tambe pa caha di gobierno. Nos lo bolbe na e mesun nivel di crecemento modera y bastante fragil, cu tabata existi tambe den e añanan pre-Covid. Esaki ta tambe loke nos ta mira den e cifranan presenta pa gobierno den e proyeccion pa e proximo añanan, perteneciente na e presupuesto 2024. E saltonan grandi den entrada di gobierno ta na 2023 y 2024, y despues ta cuminza otro regimen. Pa ilustra esaki: na 2023 ainda por registra un aumento di mas di Afl. 200 miyon den entrada gubernamental, compara cu 2022. Na 2024 ta proyecta un aumento den entrada di Afl. 77 miyon compara cu 2023; y pa 2025 solamente Afl. 23 miyon, compara cu 2024...

Awor, kico esaki ta implica pa situacion financiero di Pais Aruba? Nos opinion ta cu e cifranan presenta pa gobierno ta realistico. Cu esey, cumplimento cu e normanan presupuestario, cu vigilancia di e supervision financiero di Reino, no lo ta un problema den e proximo par di aña, unda tambe lo por mira un reduccion basta fuerte di e corelacion debe/GDP, cu fin di e aña aki lo ta cerca di 90%. Sin embargo, despues e regimen di mantene un surplus di por lo menos 1% di GDP cada aña pa reduci debe realmente ta cuminza preta. Lo no tin tanto recurso pa haci inversion, tampoco pa e reforma y restructuracion di gobernacion cu ta asina necesario. Nos lo mester cuminza mira y reconoce cu nos tin un caminda largo nos dilanti di austeridad y di bon planificacion estricto, unda no tin espacio pa desperdicio, ni regalo politico, no na ciudadano comun, ni na empresario cu ta contribui na caha di partido, o pior ainda, na caha di algun mandatario. Nos por bien ta un di e teritorionan mas beneficia y hasta bendiciona di nos region, pero cu e debenan crea, esaki ta e ruta necesario pa saneamento di finanzas publico, mientras cu ta parce cu nos a yega na e limite di nos capacidad di crece.

Pero nos por comprende tambe cu lo tin optimista cu ta pensa cu lo mester por tin otro manera pa amplia nos base economico. Esey por ta, sin embargo, ta importante pa realiza cu awor aki no tin nada den planificacion cu lo realiza e ampliacion ey. Nos sa cu lo mustra por ehemplo riba e plannan pa inverti den restructura nos sector di energia, den direccion di sustitui combustible fosil cu energia renobable. Nos ta di acuerdo cu esey, pero no necesariamente por presenta esey como un pilar nobo dentro di nos economia, pasobra e ta un restructuracion dentro di un sector existente, y tampoco lo reduci sustancialmente e cantidad di divisa cu nos ta gastando na importacion di material pa realiza produccion di energia necesario. Y aki ta bin un aspecto mas acerca. Di loke ta conoci te awor di e plannan pa introduci suministro gas natural y produccion di hidrogeno, nos ta mira como problema fundamental cu e incertidumbre encuanto e posibilidadnan di benta den exterior pa ambos producto, ta haci cu por lo pronto ta e consumidor local ta e unico garante di benta sigura, obligatoriamente y sin lugar di sconde ademas, cu mester carga e inversionnan grandi pa realiza e cambionan planea, loke lo influencia e prijs final pa e consumidor.

Finalmente, kico tur esaki ta significa pa nos politiconan? Simplemente, cu di ningun manera lo ta bay tin espacio mas pa nonsense, pa promesa irealistico, mucho menos pa falta di transparencia y corupcion. Loke si mester tuma lugar ta atencion serio pa e problemanan grandi di infrastructura, manera e sistema di purificacion di awa cu ta sclama pa accion rapido. Tambe un comienzo cu atencion urgente pa salba loke a keda ainda di naturaleza, mientras nos ta continua como un di e paisnan den nos region cu di baina tin algo di legislacion di proteccion di medio ambiente. Nos economia no ta depende solamente di inversionista den acomodacion turistico, sino tambe di preservacion di loke e huesped lo kier bin disfruta cerca nos. Ta parce keto bay cu e mesahe ey no ta yegando na nos mandatarionan, cu ta keda gaba nos loke 'nan ta bay haci'. Den e aña nobo, porr fabor bay y bolbe ora caba di haci algo...

BONDIA ARUBA

Vacation Rental ta oficialmente representa den Hunta di AHATA na 2024

Durante Asamblea General Anual di Aruba Hotel & Tourism Association (AHATA), e miembresia a eligi un hunta pa 2024.

Segun reglanan nobo di e asociacion di turismo, aproba pa miembronan algun luna pasa, e hunta di 13 persona mester inclui: 7 representante di hotel, 2 di timeshare, 1 di vacation rental, y 2 di miembro aliado.

E hunta ta traha cu e Presidente y CEO, Tisa LaSorte, pa establece e strategia di e asociacion. AHATA su meta principal ta pa yuda sigura un industria di turismo productivo y duradero pa sostene economia di Aruba.

E hunta di directiva pa 2024, ta consisti di e siguiente persona:

Chairman	Paul Gielen	Renaissance Aruba	Active - Hotel
Vice Chair	Joe Najjar	La Cabana	Active - Timeshare
2nd Vice Chair	Warren Stanley	Tropical Bottling	Allied
Treasurer	Gabe Castrillon	Hyatt Regency	Active - Hotel
Secretary	Samuel Johnson	Barceló	Active - Hotel
Director	Ewald Biemans	Bucuti & Tara	Active - Hotel
Director	Steve Redkoles	The Ritz-Carlton	Active - Hotel
Director	Richard Roy	Eagle Aruba	Active - Timeshare
Director	Raoul Lemmerling	Aruba Marriott Complex	Active - Hotel
Director	Marin Bijl	Divi & Tamarijn	Active - Hotel
Director	Pablo Casal	Embassy Suites Resort	Active - Hotel
Director	Alex Cybul	Turibana Plaza & Aramis	Active - Vacation Rental
Director	Sharon Frankel-de Cuba	Aruba Bank	Allied

Tarifa pa paspoort ta aumenta

Registro Civil y Censo a informa e siman aki cu Reino Hulandes a introduci cambio den e tarifa di paspoort.

E cambio introduci door di Reino Hulandes den e tarifa di paspoort, manera estableci den e Decreto di Reino Hulandes di 28 november 2023, referente cambionan den e Decreto pa cu e tarifa di paspoort desde 1 januari 2024 (Stb. 2023, 439), esaki lo bira:

Paspoort nacional pa hende riba 18 aña di edad: Afl. 191,00.
Paspoort pa comerciante: Afl. 227,00.

Pues ta pidi pueblo pa tene cuenta cu e cambio aki.

Nos conoce distincion entre femenino y masculino, pero...

Den nos ultimo edicion pa e aña aki di nos articulo semanal, nos ta tira un vista mas di cerca riba e uso/no uso di e distincion entre forma femenino o masculino den nos idioma Papiamento, y otro asunto cu por ta relaciona cu esaki.

Nos por bisa cu en principio nos ta mantene e forma masculino den uso di adhetivo hunto cu un sustantivo. Un pregunta logico ta di unda e custumber aki a bin. Asina leu cu nos conocimento ta yega, esaki ta algo comun den formacion di e tipo di idioma 'crioyo' manera esun di nos, unda simplificacion di cierto caracteristico di un idioma 'adopta' ta agiliza e adopcion ey. Por ehemplo: un homber 'talentoso' no ta diferente cu un muher 'talentoso'. Sin embargo, mescos e idiomanan di cual nos a hereda/adopta hopi palabra, nos conoce e adhetivonan cu ta keda 'neutral' pasobra nan no ta termina cu a/o: inteligente, balente, . Fuera di esey, nos conoce cierto excepcion acepta di e regla general menciona. Por ehemplo, nos conoce solamente 'bunita' y no banda di esaki un forma 'maculino' (bunito). Asina anto nos ta papia di un 'auto bunita', etc. A proposito, nos conoce si un tipo di pisca cu yama 'bonito'.
E custumber di no haci distincion entro lo femenino y masculino nos ta mira tambe den cierto terminologia relaciona cu profesion y funcion oficial. Asina nos ta maneha ministro/minister pero no ta usa e termino 'ministra' pa indica un mandatario femenino. Esey no ta implica cu esey lo keda asina semper, pasobra no ta exclui e posibilidad cu pronto ta cuminza papia di ministra y parlamentaria. Pakico esey? Pasobra nos a mira den pasado reciente cu poco poco cierto cambio ta keda introduci y acepta. Por ehemplo, nos ta haci distincion entre 'secretario' y 'secretaria' unda e promer ta referi na un funcion/posicion oficial y e ultimo na un posicion profesional ocupa pa un persona femenino. Asina nos a mira tambe surgi termino manera 'directora' unda nos lo ta e ultimo pa cualifica esaki como un eror gramatical. Mas bien por mira esaki como un desaroyo den un idioma cu un vocabulario limita, unda e busqueda di termino cu ta mas specifico ta parce nos algo logico. Ademas nos por observa cu e influencia di idioma Spaño a aumenta fuertemente den ultimo 30 aña, a traves di entrada di un grupo considerable di ciudadano nobo di e paisnan bisiña. Sin embargo, nos no ta mira esey como algo cu a habri porta pa un tsunami di palabra di forma femenino cu ta completa e forma 'masculino' cu semper a usa. Asina anto, nos no ta mira cu proximamente ta papia di 'presidenta' di Staten, ni di un 'ministra', den e ultimo caso aki tambe pasobra e uso di e version Hulandes (minister) ta encera un uso neutral pa ambos sexo.
Awor otro asunto relaciona, pero di otro indole. Aki ta trata di e palabranan cu ta existi tanto cu un 'a' na final como tambe cu un 'o'. Esakinan no ta na consideracion pa cambia nan a base di genero (masculino/femenino) pero cu ta representa dos asunto diferente. Bon ehemplo di esaki ta e palabra 'yamada' cu ta expresa un comunicacion, por ehemplo via telefon. Otro cos ta un 'yamado' cu ta un apelacion na un persona o instancia. Ehemplo: "A haci un yamado na autoridadnan hudicial pa interveni". Hopi biaha nos ta topa cu esaki den medio di comunicacion unda ta usa 'yamada' na lugar di 'yamado' creando confusion si a yama via telefon o cu tabata trata di un peticion/apelacion na e autoridad haci di otro forma. Nos conoce mas palabra cu ta existi tanto terminando cu 'a' y 'o', manera: 'caracteristico' y caracteristica, unda e promer ta e adhetivo y e ultimo e sustantivo. Igualmente 'problematico' y 'problematica'; tambe 'logico' y 'logica'.
Por ultimo, nos ta mantene den nos idioma tambe e palabranan cu na Spaño ta termina cu 'a', a pesar cu no ta trata di indica genero. Ehemplo: 'deportista', 'atleta', 'ciclista', etc.

Segun Asociacion Mericano di Curason

Atake di curason ta sucede mas frecuentemente den ultimo siman di december

(wbir) - Segun Asociacion Mericano di Curason, atake di curason tin mas probabilidad di sucede durante e temporada aki di aña.

"Durante dianan di Pasco y Aña Nobo, y specificamente e ultimo siman di december, nos ta mira un aumento di corelacion di atake di curason y atake cerebral," segun Dr. Emmanuel Isang, un cardiologo na UT Medical Center. "No tin un estudio berdadero cu ta mustra kico precies ta e causa. Pero nos ta kere cu tin varios factor cu ta asocia cune."

El a bisa cu profesionalnan medico ta kere cu e aumento aki den morto pa atake di curason por ta causa pa stress, un cambio di rutina y no come of bebe den moderacion. "E prome ta ora nos ta cu famia y amigonan tin un aumento di stress," segun Dr. Isang. "Y cu e stress aki, nos no ta comiendo e cuminda corecto, nos ta come mas cuminda procesa, bebiendo mas alcohol, no haciendo suficiente ehercicio, cual tur ta factornan di riesgo pa malesa di curason."

Cu e aumento di morto pa atake di curason e temporada aki di aña, Isang ta bisa cu ta importante pa sa cua sintomanan mester tene na cuenta. "Dolor fuerte di pecho, cu algun biaha por bay den e schouder banda links," Isang a bisa. Pero el a bisa cu e señal di atake di curason por ta diferente, specialmente pa hende muhe. "Tur hende cu tin dolor di kaak, falta di rosea, dolor di schouder, dolor abdominal, tambe mester ta inclui den esey," el a bisa.
Y pa Robin Morgan, kende a sobrevivi un atake di curason, el a sinti manera djis un griep. "E trigger pa mi tabata mi brasa, mi brasa banda di mi pols a cuminsa haci dolor," Morgan a bisa. "Y a sinti manera un hende tabata ring nan. Pues esey tabata un sorto di trigger pa mi pensa, esey usualmente no ta parti di sintoma di griep, manera bo sa, bo ta haya kentura. Mi a soda un tiki, y mi a haya cu mi tabatin dolor den mi kaak."

Morgan a bisa cu si e no tabatin e otro sintomanan, probablemente e lo a djis bebe algun remedi y ignora e dolor. Pero e ta agradecido cu el a bay sala di emergencia, pasobra el a haya un atake di curason mientras tabata den laboratorio di catheterisacion. "Ora mi a yega eynan, mi cardiologo tabat'ey y el a haci un nuclear stress test e dia ey. Mi a fay'e miserablemente," Morgan a bisa. "Y e ora nos a bay e laboratorio di catheterisacion, y el a pone un stent den mi arteria. E tabata 99% blokea."

Morgan a bisa cu prome cu su atake di curason, e no tabata haci ehercicio regularmente ni come bon - pero awo el a haci cambionan den estilo di bida y e kier pa otro hende considera haci e cambionan tambe.
Investigacion di Asociacion Mericano di Curason ta mustra cu un tercer parti di adulto na Knox County, Merca, tin obesidad, presion halto of cholesterol halto, cu por pone un persona den mayor riesgo pa un evento cardiaco. Na Aruba, e porcentahenan no ta mucho diferente tampoco.
"Algun di e factornan di riesgo mas grandi pa malesa cardiaco ta inclui cholesterol halto, diabetes, historia familiar. Ora nos ta cu famia, esaki ta e momento perfecto pa haci e preguntanan apropia aki," Isang a bisa. "Pero edad tambe ta un factor di riesgo, presion halto. Tambe, condicionnan congenito desconoci potencialmente tambe por hunga un rol enorme. Mi ta kere un di e factornan di riesgo mas prevenibel ta humamento. Pues ta e miho momento pa stop di huma. Si no ta stop, e ora al menos reduci e cantidad di uso di tabaco."

Tin cosnan cu por haci pa reduci riesgo di atake di curason of cerebral. "AHA ta recomenda 150 minuut di actividad modera-intenso," Isang a bisa. "Pero mas specificamente, djis ta lo mas consistente posible y no purba di cay for di bo rutina di ehercicio regular. Cuida loke bo ta come. Diberti, pero tur cos den moderacion."

Dokternan hayando mas hende y pashent cu varios malesa respiratorio simultaneamente

(wthr) - Dokter di cas, hospital y facilidadnan di cuido di emergencia ta siendo bombardia cu pashent na Merca. Pero no solamente esey, e aña aki, ta mirando pashentnan cu varios malesa respiratorio simultaneamente.

"Normalmente nos ta mira al menos un triplicacion di e cantidad di caso di malesa respiratorio aki despues di reunionnan durante dianan festivo," segun Dr. Ethan Blocher-Smith, dokter na IU Health. El a bisa cu e ta atende tur hende, di mucha pa adulto.
"Nos a mira un cantidad grandi di adulto mayor biniendo cu Covid, influenza y RSV. Tipicamente, cu kentura, kippenvel, algun biaha sacamento, dificultad pa hala rosea, congestion," Dr. Blocher-Smith a bisa.

Dr. Chris Ross ta traha pa Community Health Network den sala di emergencia. El a bisa cu no solamente emergencia ta mira un fluho di pashent durante dianan festivo, pero e aña aki e ta mirando pashent cu varios malesa respiratorio simultaneamente.

"Nos ta mirando algun pashent cu griep y Covid, y algun pashent cu griep y RSV. E ta echt un mezcla di tur cos na e momento aki. Den tur edad di pashent. Nos ta mira pashent di edad avansa cu un par di virus diferente na un solo momento, nos a mira pashentnan jong cu mas cu un virus na mes momento," Dr. Ross a bisa.

Alabes, Dr. Ross ta bisa cu lo por dura largo prome cu hende por haya atencion medico na sala di emergencia. "Despues di pasa den triage, ta separa nan den un cierto categoria cu no ta laga nan bay back den e sala mesun lihe, pasobra nos tin otro pashentnan mas malo cu ta back," Dr. Ross a bisa. Tanto Dr. Blocher-Smith como Dr. Ross ta recomenda pa keda cas e bispo di Aña Nobo aki si bo ta sinti malo, asina bo por stop e transmision, y alabes habri Aña Nobo sintiendo bo miho.

Manera Bon Dia Aruba a reporta, na nos isla tambe ta mirando un aumento di casonan di griep cu sintomanan severo y cu un transmision amplio, pues ta pidi pueblo pa tene cautela y keda cas na momento cu tin sintoma.

7 miembro di un grupo di trafico di cocaina entre Corsou y Twente a ser condena

(CuraçaoChronicle) - Den un veredicto recien, corte na Zwolle a condena 7 miembro di un organisacion criminal pa nan rol den e trafico di centenares di kilogram di cocaina for di Corsou na regionnan di Hulanda, incluyendo Twente y Achterhoek. E lider di 50 aña, Kaptan C. di hengelo, a ricibi e sentencia mas grandi.

E operacion di escala grandi, parti di e operacion 'Tartarus', a descubri un red extenso di trafico di cocaina cu a cubri varios ciudad y area na Hulanda y Alemania. Polis a conduci buskeda na 13 localidad diferente, incluyendo Hengelo, Enschede, Silvolde, Amsterdam, Delft, IJmuiden y te hasta Vreden, net dilanti e frontera Aleman.

Ademas die lider di 50 aña di Hengelo, Martinus Z. di Delft ken tin 56 aña y ta considera e co-lider y cerebro tras di e metodo di trafico, tambe a ser condena. Ambos lider a indica cu nan lo apela nan condena, conhuntamente cu mayoria otro condena di hengelo, Winterswijk y Schiedam. Solamente 2 di e condenadonan a decidi di acepta nan sentencia. E complice di 77 aña, Theo S. di Achterhoek, ken a usa su negoshi di auto pa cubri e actividadnan di trafico, ta un di nan. Mayoria di e articulonan trafica a ser entrega y procesa na Silvolde.

S. a ricibi un sentencia mas abao pa motibo cu el a haci un declaracion di confesion parcial. El a ser sentencia na 30 luna den prizon, cu 24 luna suspendi. Adicionalmente, e mester completa 480 ora di servicio na comunidad. Mirando cu el a pasa cada 7 luna den detencion prome cu e huicio, e no mester bolbe back prizon.

E operacion di polis a ricibi sosten di cachonan specialisa den droga y un ekipo du buskeda for di defensa, cual a utilisa tecnicanan avansa. Cantidadnan mas grandi di droga, placa, articulonan di luho y documentonan a ser confisca durante e buskeda.

Chauffeurnan di Taxi na Corsou ta contento cu e medidanan tuma pa atende escasez di taxi

(CuraçaoChronicle) - E asociacion di taxi Thirty Steps Association a duna bon bini na gobierno di Corsou su plan pa modernisa e ley anticua tocante transport di pasahero.

Segun TSA, e renobacion aki ta crucial pa e isla, unda turismo ta sigui crece, sinembargo e permiso pa taxi a ser limita na solamente 200 desde aña 1992. E limite aki riba otorgacion di permiso a resulta den un escasez di taxi disponibel diario, causando problemanan primeramente pa e turistanan segun TSA.

Un bentaha significante pa e proposicion nobo aki ta cu e chauffeurnan no lo ser rekeri pa stop di traha ora di yega e edad di 65 aña. "Bao e ley actual, mi mester stop di core na momento cu mi cumpli 65 aña. Cu e ley nobo, siempre y cuando mi tin un licencia valido, mi por sigui traha," Hubert Hart, president di TSA a comenta. E ley nobo aki ta permiti e chauffeurnan di taxi converti den un NV of BV, cual ta provee mas flexibilidad y oportunidadnan economico.

Cu e cambio aki, e chauffeurnan di taxi por aplica pa mas nummerplaat bao e compania, siempre y cuando nan presenta un plan di negoshi solido. Esaki no solamente ta permiti pa un expansion pero tambe ta haci e negoshi un propiedad valioso cu por ser potencialmente bendi. E transicion aki ta rekeri chauffeurnan cu ta prepara pa bira negociante. Aunke actualmente nan ta traha como contratista independiente, esaki no ta nifica cu automaticamente nan tin un negoshi. E gobierno tin e meta di crea un sector di taxi mas flexibel y enfoca riba e aspecto di negoshi. E chauffeurnan lo mester trata e topiconan di impuesto y otro obligacionnan legal, specialmente si nan tin varios taxi.

Joy Rosinda, un colega di Hart, a enfatisa cu e plan aki ta alinea cu e filosofia di TSA. "Tambe nos ta duna bon bini na e plataforma innovativo di 24-7, crea durante e periodo di COVID y ofreci na nos algun aña atras. Esaki a causa mas ingreso y ta permiti nos traha na un manera hopi mas eficiente, cual ta un beneficio pa nos clientenan," el a agrega.

Sint Maarten:

Bendedornan na mercado ta luchando cu robo di material

(DailyHerald) - E bendedornan di mercado na Philipsburg a pone nan speransa riba e Ombudsman, despues di entrega un keho a causa di e gobierno su promesa sin cumpli di e construccion di un mercado nobo na aña 2023. Mientrastanto, parti di nan puesto ta ser horta durante anochi.

Casi 2 luna despues cu e representantenan di Philipsburg a expresa nan disgusto den parlamento tocante e atraso constante di e construccion di un mercado nobo, te ainda nan ta wardando contesta di e gobierno. E bendedornan a entrega un ultimatum na e Minister di Turismo, Asuntonan Economico, Transport y Telecomunicacion durante e reunion di parlamento dia 7 di november exigiendo contesta dentro di 2 siman. Apesar di e ultimatum, e respuesta cu a pidi for di Gobierno te ainda mester yega, lagando e bendedornan den un estado di incertidumbre tocante e futuro di e mercado nobo.

Construccion di un 'marketplace' nobo a ser anuncia pa cuminsa den april di aña 2023, despues cu ex minister di TEATT a sigura 600,000 florin den fondo for di Royal Caribbean Group e aña anterior. E ceremonia a ser posponi pa juni di aña 2023

Efteling ta implementa extra medida di siguridad despues cu auto ta drenta via entrada principal

(NLTimes)—E parke di Efteling a tuma extra medida di siguridad diaranson despues cu un auto a core den e parke di atraccion via e entrada principal un dia prome. Un vocero pa Efteling a confirma esaki despues di un reportahe for di Brabants Dagblad. Awo tin blokinan di cement na e entrada, barancanan na e caminda di entrada y palonan extra instala pa stop un ripiticion di e incidente aki.

E homber cu tabata core bao influencia a logra yega na entrada cu su auto diamars atardi. Plantanan pisa a ser poni na e entrada pa sigura cu hende no lo por drenta e parke via auto, pero esaki a mustra insuficiente. "E medidanan no lo mester haci'e imposibel pa autonan yega e entrada," e vocero a agrega.

El a declara cu e blokeonan nobo no ta hopi atractivo pa mira pero a ser scogi cu un wowo pa siguridad y un solucion lihe. "Nos ta pensando con nos por haci esaki den un manera mas atractivo cu ta pas na Efteling mas miho."

Polis ta preparando nan mes pa un otro habrimento di aña "pisa"

(NLTimes)—Polis Hulandes ta preparando pa un otro habrimento di aña "pisa", mirando e aumento den klapchi ilegal y poderoso. "Cobras tin e poder di un granat di man. Bo no por proteha trahadonan di cuido medico di esey completamente," segun Peije de Meij, e coordinador di Aña Nobo pa polis.

Mas cu 60,000 kilogram di klapchi a ser confisca e aña aki. Nan ta origina mayormente for di Polonia, Republica Checa, y otro paisnan. Mayoria biaha nan ta drenta Hulanda via post. "Nos ta birando mas miho den haya nan, pero loke nos ta confisca ta un porcion hopi tiki. Nan ta traha y bendi na otro caminda den Europa, y nos no por haci nada pa esey aki."

Klapchinan ilegal por causa daño fisico y daño di oido permanente pa e personanan cu ta cende nan, pero tambe nan por ser uza contra trahadonan medico. Aña pasa, 155 agente policial mester a deal cu violencia durante habrimento di Aña Nobo, y den "hopi luga", nan tabata pega cu klapchi pisa.

"Varios a ser of herida of a haya daño di oido permanente debi na e atakenan. Esey ta inaceptabel y un preocupacion adicional. Esaki ta nifica cu algun colega por traha anochi cu ansiedad," segun de Meij. A pesar di deficitnan den personal durante Aña Nobo, lo tin suficiente agente policial trahando, el a bisa.

Pa purba reduci e cantidad di incidente durante habrimento di aña, polis ta trahando hunto cu figuranan importante den e barionan of dentro di un netwerk. Por ehempel, mayornan den bario. "Asina nos sa unda por anticipa strobamento y haya sa kico ta e miho manera pa handle esaki."

Segun de Meij, implementacion ta birando mas dificil pasobra mas y mas municipio ta opta pa un prohibicion local di klapchi. "Esaki a bira un trabao grandi," segun e coordinator tocante e reglanan cu ta diferencia pa cada pueblo y ciudad. Ta dificil pa bisa si esaki lo resulta den menos detencion y incidente. "E tin di haber cu cumplimento cu reglanan: hendenan lo adheri na prohibicionnan asina klapchi. Un prohibicion nacional lo haci esaki mas claro."

Un den cinco hende Hulandes kier "desmantela" e sistema di gobierno

(NLTimes)—Aproximadamente un tercer di hende Hulandes ta kere cu "accion pisa" contra gobierno ta hustificabel si e ta keda fracasa di tende e pueblo. aproximadamente un kinto di pueblo ta kere cu gobierno ta funcionando asina malo cu henter e sistema lo mester ser "desmantela." Sinembargo, hende no lo acudi na violencia den ambos caso, segun Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) den un rapport diabierna.

Tin un aumento den apoyo pa accion mas pisa contra gobierno entre e poblacion cu a disminui confiansa den politica. Pero ta keda incierto kico hende kiermen cu "accion pisa" y "desmantela" e sistema of gobierno, segun e

organisacion. Mas investigacion ta necesario pa yega na miho conclusionnan, manera e agencia a bisa.

En todo caso, casi tur hende ta no ta aproba demostracion violento, manera tiramento di klapchi of destruccion di auto. Aproximadamente 6% di hende Hulandes ta kere cu violencia por ser uza si ta necesario. Apoyo pa un acercamento mas pisa ta surgi principalmente for di "dessatisfaccion cu e funcionamento di politica, e acumulacion di problemanan societal y social na Hulanda, y e sentimento cu mundo politico no ta scucha pueblo," e rapport di SCP a bisa.

Na mesun momento, menos hende a bisa cu nan ta dispuesto di tuma accion nan mes. Aproximadamente 72% ta bisa cu e chens ta chikito, mientras cu 12% ta pensa cu e chens ta halto. Dos tercer di e poblacion Hulandes ta apoya protestanan pasivo. Segun SCP, e cantidad a keda stabiel den e ultimo añanan. Actualmente, 6% di hende Hulandes ta participa den protesta.

E agencia gubermental, SCP, tin biaha ta ser referi como e oficina di planificacion social y cultural como un traduccion literal di su nomber. E organisacion ta conduci investigacion den e efecto social di gobierno y politica.

Presidente Javier Milei a haci oficial e renuncia di Argentina for di BRICS

(NTN24) - Presidente di Argentina, Javier Milei, a manda un carta den cual ta oficialisa e renuncia di e pais di e grupo BRICS (Brazil, Rusia, India, China y Sudafrica), cu a cuminsa e ana aki bao mandato di e president saliente Alberto Fernandez.

E lidernan di BRICS na luna di augustus di e aña aki a anuncia e incorporacion di seis pais nobo for di dia 1 di januari 2024.
Argentina hunto cu Iran, Arabia Saudita, Emirato Arabe Uni, Egipto y Etiopia lo a bira e miembronan nobo, sinembargo, Milei a cambia e plannan ayera.
“Algun decisionnan tuma pa e gestion anterior ta bay wordo revisa, entre nan, ta e creacion di un unidad specialisa pa e participacion activo di e pais na BRICS,” e carta di Milei manda pa e presidente di Brazil Luiz Inacio Lula da Silva.
Pa e motibo aki, e mandatario a señala cu “den instancia aki no ta considera oportuno e incorporacion di Republica di Argentina na BRICS como miembro pleno for di1 di januari 2024.”
No obstante, a sigura cu, “sin perhuicio di esey, mi ta desea destaca e compromiso di mi Gobierno cu intensificacion di e lasonan bilateral cu su pais, den particular e aumento di fluho di comercio y inversion.”
“Nos liñamento di geopolitica ta Merca y Israel. Nos no ta bay alinea cu comunistanan,” e libertario a bisa y a agrega “esey no kiermen cu sector priva por comercialisa cu ken cu ta.”
Na augustus, e sucesor di Milei, Alberto Fernandez, a sigura cu e integracion (awor failliet) tabata “un paso nobo den e consolidacion di e pais y habri na e mundo cu semper nos ta soña di ta. Nos ta dilanti un gran oportunidad pa fortalece nos,” el a bisa.

Bolivia: Tribunal a duna orden pa stop detencion di gobernador Luis Fernando Camacho

(DW) - Diahuebs ultimo un tribunal di Bolivia a ordena stop e detencion preventivo di e lider opositor y gobernador di Santa Cruz, Luis Fernando Camacho, den un di e varios proceso cu ta enfrenta pa denuncianan durante su gestion y pa e crisis politico di 2019 na e pais.

“Tribunal di Sentencia a determina otorga e solicitud na defensa di Luis Fernando Camacho substituyendo detencion preventivo pa otro medidanan,” e abogado Martin Camacho a bisa na medionan di comunicacion. E hurista a splica cu awor tin un aplicacion di aresto domiciliario cu salida laboral, e pago di un fiansa y prohibicion di comunicacion cu testigonan di e caso.
Tambe, a menciona cu tribunal “tin amparo di parametro internacional” pa pronuncia riba e vencemento di e plaso di detencion preventivo di Camacho den e caso aki.
E caso denomina “Decretazo” ta relaciona cu emision di un decreto regional den cual Camacho a nombra como su reemplasante provisional un funcionario di Gobernacion di Santa Cruz, na luga di e vice-gobernador di e departamento.
Abogado tambe a indica cu tambe ta na spera di otro audiencia, den cual lo resolve e finalisacion di detencion preventivo di Camacho. Entre nan, e cumpra di un auto pa bombero, otro pa 36 dia di welga na 2022 den demanda di realisacion di censo poblacional y e caso Golpi di Estado I.
Diahuebs ultimo a cumpli un ana di e detencion di Camacho durante un operativo cuestiona den cual el a ser hiba di Santa Cruz pa La Paz, debi na un denuncia pa hechonan di 2019, e caso Golpi di Estado I y pa e cual a ser deteni inicialmente.

Honduras no ta bay impone sancion na fluho di migrantenan cu drenta den situacion iregular

(EFE) - Diahuebs ultimo Gobierno di Honduras a anuncia cu no ta bay impone sancion administrativo na fluho di migrantenan stranhero cu ta drenta na e pais, na ken ademas ta bay otorga un permiso special di permanencia na teritorio nacional hasta pa 10 dia.

Den un comunicado, Instituto Nacional di Migracion (INM) a indica cu e medidanan cu nan a tuma ta pa motibo cu “den bista di no aprobacion di e extension di amnistia migratorio vigente hasta 31 di december di e aña aki,” pa loke a culpa e diputadonan di partido Nacional (opositor) y su aliadonan na Congreso Nacional,” referiendo na otro fraccion di oposicion.
INM a señala cu e cumplimento di mandato di e presidente Hondureño, Xiomara Castro, di aplica un politica migratorio humanista, cu ta reconoce migracion como un derecho humano, tambe a habilita cuatro oficina di Control Interior pa atende e migrantenan na departamentonan di El Paraiso, na parti west di e pais y Choluteca sur.
Ta trata di oficinanan di El Pescadero y Centro di Atencion na Migrante (CAMI) Francisco Paz, na municipio di Danli y oficina migratorio di Trojes, tur na El Paraiso y CAMI na Choluteca.
E medida di Ehecutivo Hondureño ta obedece cu 31 di december ta caduca e amnistia migratorio pa stranheronan den transito na e pais no paga impuesto, loke e normativa vigente ta establece, e extension no a ser aproba pa Parlamento, cu ta hiba cuatro luna sin haci reunionnan pa diferencianan y falta di consenso entre e diferente fraccion pa eligi e fiscal general nobo y fiscal adhunto.
Segun INM, e ordenansa nobo di Gobierno ta obedece na “motibonan humanitario” for di 1 di januari 2024.
Mesun institucion tambe a haci un yamada na Parlamento pa cu e legislatura nobo cu lo cuminsa 25 di januari 2024, lo duna prioridad na aprobacion di un “marco huridico nobo den cual lo inclui e proteccion y respet di derechonan humano di e migrantenan na fluho migratorio mixto, conforme cu e realidadnan nobo.”
Na 2023, mas di 500.000 migrante, Venezolano den nan mayoria, a crusa e teritorio Hondureño cu obhetivo di yega Merca.

Venezuela: Maduro ta critica Milei calificando su pakete di medida economico como "desaster"

(NTN24) - E siman aki, cabesante di regimen Venezolano, Nicolas Maduro a critica e pakete di reforma economico presenta pa presidente Argentino, Javier Milei, despues cu el a asumi su poder.

Durante un transmision riba television estatal, Maduro a cualifica e proyecto como "locura" y "desaster", na momento cu el a sigura cu loke Milei ta purbando di haci ta caba cu soberania di e pais.

"Wak e desaster di Argentina! Boso a ripara? Un locura! Un decreto dictatorial di e presidente neonazi di ultra-derecha di Argentina eliminando tur derecho di pueblo, cabando cu soberania economico di Argentina," Maduro a expresa.

Ademas, e presidente Venezolano a señala un biaha mas cu e mandatario nobo di Argentina ta convertiendo su pais "den un colonia economico" despues di critica e proyecto cu ta contempla e desregularisacion di economia.

Maduro a critica Milei desde cu Milei a keda eligi como presidente di Argentina luna pasa. El a reitera cu Milei "ta bin di e sectornan extremista di Merca" y cu ta "imponiendo" su mes riba pueblo. "Milei ta un constructo, un elaboracion di zionismo y trumpismo pa ensaya un proyecto di colonisacion di un pais asina importante, asina grandi manera nos ruman Argentina," el a bisa.

Milei a presenta na Congreso Argentino un pakete di reforma memey di manifestacionnan den su contra, cu te awo a laga como resultado seis detenido. E pakete di ley ta contempla e desregularisacion di economia despues di e decreto aproba pa e mandatario siman pasa. E decreto ta limita e derecho na welga, ta modifica convenionan laboral y sistema di compensa pa retiro. Ademas ta deroga leynan di proteccion di consumidor contra aumento abusivo di prijs na momento cu inflacion anual ta supera 160% y 40% di e poblacion ta biba den pobresa.

Miles di persona, convoca pa e sindicatonan principal, a concentra dilanti di e Palacio di Tribunal na Buenos Aires pa exigi pa declara como inconstitucional e proyecto publica siman pasa pa reforma of deroga mas di 300 norma.

Cher ta pidi corte duna su persona poder riba su yiu homber adulto

(AP) - Cher a otorga un peticion pa bira e conservador temporario cu lo tin poder riba su yiu homber su placa, bisando cu e homber di 47 aña cu problemanan di salud mental y adiccion a laga su persona incapaz di por logra maneha su bienes y potencialmente pone su bida den peliger.

E cantante gañado di Emmy y Grammy riba diaranson a haci e peticion na Corte Superior na Los Angeles cu lo duna su persona control temporario di e finanzas di su yiu Elijah Blue Allman, su yiu cu Gregg Allman.

Cher su peticion a bisa cu Elijah Allman tin derecho di ricibi pagonan regular for di un fondo. Sinembargo mirando su "problemanan cu abuso di substancianan y salud mental," e ta "preocupa cu cualkier fondo distribui pa Elijah lo ser inmediatamente gasta riba droga, cual lo laga Elijah sin nada pa por provee pa su mes y poniendo su bida den riesgo," e peticion a informa. Via su abogadonan, Elijah Allman a bisa via yamada cu The Associated Press, "mi ta bon, mi ta capaz y mi tin un curpa y tino sano." El a rechasa di bisa si e tin plan opone e peticion y no a duna mas comentario.

Un conservacion ordena pa corte ta "urgentemente necesario," Cher su documento a declara. Un hues a pone den schedule un audiencia den januari tocante e peticion.

E documento explicitamente ta pidi tin control riba Elijah Allman su finanzas for di su casa, Marieangela King, ken el a pidi divorcio na aña 2021. Ambos ta legalmente casa te ainda. Un documento di King den october a bisa cu e pareha a tuma e decision di pausa e divorcio y traha riba nan matrimonio, sinembargo e no a mira Elijah den persona den e ultimo 6 luna. Cher su peticion ta bisa cu e pareha su relacion "complica a ser marca pa un ciclo di adiccion di droga y crisis di salud mental" y cu e ta considera cu King no ta "brinda sosten na Elijah su recuperacion."

Cher tin dos yiu homber, un di cada un di su matrimonionan, Chaz Bono di 54 aña ken ta yiu di su ex pareha Sonny Bono y Elijah Allman, ken ta ex cantante y guitarista die banda Deadsy, conoci profesionalmente pa su nomber P. Exeter Blue.

Conservacionnan, conoci den algun estado como 'guardianship', ta permiti corte duna familiarnan of otronan control riba un persona su placa y den algun di e situacionnan, e decisionnan cu nan tuma den nan bida despues cu nan ser declara incompetente pa tuma e decisionnan aki nan mes.

E problema a bira ampliamente conoci ora cu loke a cuminsa como un conservacion temporario riba Britney Spears a bira un saga legal di añanan largo y un lucha contra su tata.

*Opinion ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na lectornan individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.*

OPINION

Un serie di opinion

Skirbi pa Robert Arends

Prijs di awa ta un decision politico!

Pa pueblo por comprende miho e prijs di awa (pa m3) cu cada cliente ta paga WEB, por fabor Gobierno/Minister/WEB publica cuanto ta e prijs promedio (pa m3) di awa na Aruba, ora sali di e "cantidad di placa cu WEB ta ricibi pa luna cu benta di awa", anto dividi e cantidad ey pa e "total cantidad/m3 di awa cu WEB ta bende den un luna". E resultado—pa usa djis pa compara—lo por indica un "prijs promedio" di awa pa m3 na Aruba.

Compara cu e actual prijsnan di cada (tarifa) grupo di cliente, ta duna ki resultado pa cada (tarifa) grupo di cliente ? Prijs pa cada grupo di cliente ta subi of ta baha?

Pa trata tur cliente igual na Aruba, un m3 di awa gasta na cas di famia mester costa mescos cu un m3 di awa gasta den comercio/industria/y otro. E cliente cu ta gasta mas awa mester paga mas tambe. Logico!

Si Gobierno/Minister/WEB kier subsidia/baha prijs di awa pa casnan di famia, e ora Gobierno/Minister/WEB por hisa e prijs di awa pa comercio/industria/ y otro, di moda cu e entrada di WEB ta keda mescos.

Posicion di WEB na Aruba ta un posicion unico, pasobra compara cu tur otro compania cu ta funciona (cu competencia) na Aruba , WEB-ARUBA no tin competencia na Aruba. WEB-ARUBA ta di NOS y ta NOS mes por determina con NOS ta stipula prijs di awa pa casnan di famia y con pa comercio/industria/ y otro.

Gobierno/Minister/WEB no mester aplica "principionan" di competencia pa un compania di Gobierno (WEB) cu NO tin competencia na Aruba.

Pues aplica un prijs promedio di awa, manera indica mas ariba, pa tur cliente ta aceptabel y corecto ora kier trata tur cliente igual, pasobra ta logico cu esun cu gasta mas awa, mester paga mas tambe!

Dictadura den Reino Hulandes!

Ora Hulanda kier hala atencion di mundo riba "dictadura" cu ta existi den Sur y Centro America y den otro pais, Hulanda ta lubida riba e structura dictatorial cu Hulanda mes a planta den e sistema electoral di Aruba, di Corsou y di Sint Maarten.

Permitiendo cu habitantenan di Aruba, di Corsou y di Sint Maarten tin unicamente un voto pa vota pa Parlamento y pa Gobierno cu e mesun voto, ta claramente un herment "colonial/dictatorial" cu Hulanda a aplica pa limita e poder di e votadornan di Aruba, di Corsou y di Sint Maarten.

Hulanda a crea y mantene den Reino Hulandes—na un forma fini—e mesun sorto di dictadura cu Hulanda ta critica asina tanto den otro paisnan rond mundo.
Mientras Hulanda mes ta duna su habitantenan , por lo menos 5 (cinco) voto , pa por vota pa un Tweede Kamer, un Provincie, un Gemeente, un Waterschap y pa un Parlamento Europeo, Hulanda a scoge y a dicidi pa limita e cantidad di voto di e habitantenan di Aruba, di Corsou y di Sint Maarten na 1 voto so.

Ta logico—no por ta otro—cu e derecho riba un voto so lo hiba un pueblo na crea dictadura pa su mes. Pasobra un pueblo cu derecho riba un voto so, lo no por vota pa diferente solucion y su voto lo bay—den caso di Aruba—di mes pa un partido politico so cu lo tin tur cos di bisa den Parlamento y den Gobierno.

Critica otro pais di tin maneho/structura dictatorial sin kier mira e situacion na Aruba, na Corsou y na Sint Maarten mes ta manera un "royal" hipocresia. Ta bon si cu den Reino Hulandes ta papia ultimamente di "komma" y no di "punt".

Pueblo di Aruba no kier un "punt", pueblo di Aruba kier un "komma" pa sigui lucha pa un democracia real. Nos no por keda biba bou di un dictadura . P'esey pueblo di Aruba ta exigi un di dos voto pa no sigui vota solamente pa Parlamento pero pa cuminsa vota tambe pa Gobierno.

Dictadura? No! Reforma? Si!

Dama a haya destruccion na su auto como regalo di Pasco

Dialuna mainta a drenta informe di un caso di destruccion na Turibana, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin comprende cu aki ta trata di destruccion unda a manda un obheto door di e backshield di un Nissan March. Segun e dama e sa ken a comete e acto

aki. Polis a tuma nota y como cu e sa ken a comete e acto aki e por pasa na recherche pa entrega keho.

Despues di un aña cu nan a horta su auto ela sigi un auto cu parse esun di dje y a yama polis

Dialuna atardi a drenta informe di cu despues di un aña cu nan a horta su auto el a mira un auto cu parce di dje banda di Nikky Beach, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na caminda pa e sitio a drenta informe cu e auto a move y ta yegando banda di rotonde airport. Despues a drenta informe di cu na altura di E.J."Watty" Vos blvd., e auto ta un Nissan March blauw/shinishi y a bira bay pabao na Cumana direccion Tarabana.

Polis a logra topa e auto na Mc. Donald Sero Blanco y mesora a bay atende cu e chauffeur mientras e otro supuesto doño tambe a presenta eynan y polis a atende e asunto y a splica ambos e procedura.

Motociclista a slip riba e caminda muha y cu azeta riba y a dal borchi trafico y a cay

Diadomingo mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida yegando e rotonde di Hato, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin comprende cu apart di cu e caminda tabata muha y tabata tin azeta riba e caminda muha. Pa colmo e tire di e brommer ta lona tambe. E motociclista a resulta herida pero no tabata desea atencion di ambulans.

Ambulance a bay cu urgencia pa Surfside pa un turista cu a bira malo na lama

Dialuna atardi laat a drenta informe di cu un persona lo a bira malo na Surfside Beach, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya ya caba ambulance tabata na e sitio atendiendo un turista masculino cu lo a haya un ataca y no tabata reacciona, mesora nan a cuminsa cu C.P.R. pa purba resucita e paciente. Na momento cu a logra rebiba e paciente ambulans a transporte pa hospital pa sigi atende.

Chauffeur a bay na man robes dal pick-up staciona dal un otro pick-up tambe staciona

Dialuna atardi a drenta informe di un accidente na Nieuwstraat, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

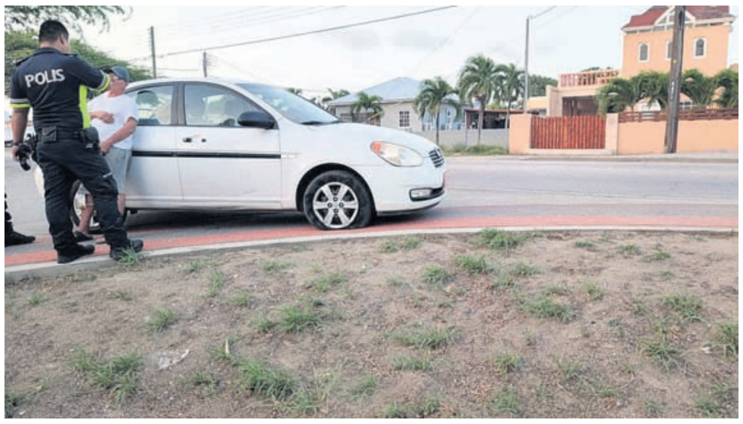
Na yegada di e patruya a bin conpronde cu aki ta trata di un accidente unda cu un chauffeur di un Chevrolet Aveo den Nieuwstraat a bay na man robes y a dal 2 pick-up staciona. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Chauffeur cu a haya dolor tras di stuur y a subi acera kap taira mes a yama polis y ambulance

Dialuna atardi a drenta informe di cu un chauffeur di edad lo a haya dolor tras di stuur y a subi acera y a kap taira na Santa Cruz, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya e chauffeur a declara cu ela cuminsa sinti dolor y a dicidi pa baha for di caminda pa no stroba e trafico. Esaki a causa cu ela kap un taira. Na yegada di e ambulans nan a atende e chauffeur y a bis'e cu e mester bay descansa su curpa na cas.

Polis a yama un familiar pa avisa nan cu e chauffeur mester bay cas y nan mester bin drecha e taira. Familiarnan a presenta y a atende cu e chauffeur.

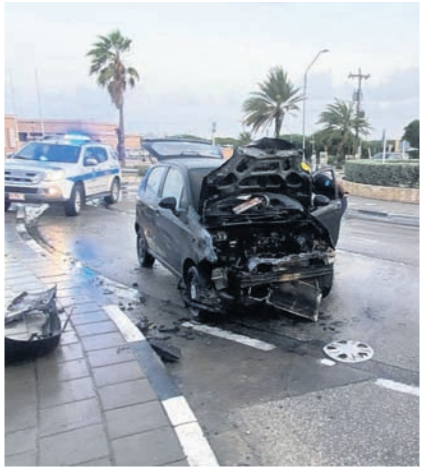
Doño di apartamento kier a cobra huurdo Pasco anochi y a menas'e di destrui su auto si no pag'e!

Pasco anochi a drenta informe di cu un doño di apartamento a presenta na Casibari pa cobra un huurdo e huur di e apartamento y a menasa di destrui e auto di e huurdo, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu no ta fin di luna ainda y ya e doño tey pa cobra y cu menasa. Polis a papia cu e huurdo y a splica con e procedura ta y si e causa destruccion nan lo detene y e gastonan lo cay pa su cuenta.

Auto a pega na candela coriendo riba rotonde di Hato y e chauffeur mes a disparce

Diamars mainta a drenta informe di cu tin un auto na candela na e rotonde Hato, mesora a dirigi tanto polis como bombero na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin haya e Chevrolet Spark su motor na candela pero e chauffeur mes no tabata na e sitio. Bomberonan na e sitio a logra paga e candela. Como cu e auto a keda riba e rotonde polis a pidi pa un takelwagen bini pa kit'e for di riba e rotonde.

Chauffeur a hit & run despues di a dal auto di dama mand'e bay dal un mata, keda herida y pega!

Dialuna anochi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Piedra Plat, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda cu un auto a pasa dal e auto di e dama mand'e bay dal riba un mata. Debi na e impactonan e dama a resulta herida pero debi na su lesionnan ricibi mester di e ekipo di rescate di bombero pa logra saca e dama. Na yegada di e bomberonan a logra saca e dama.

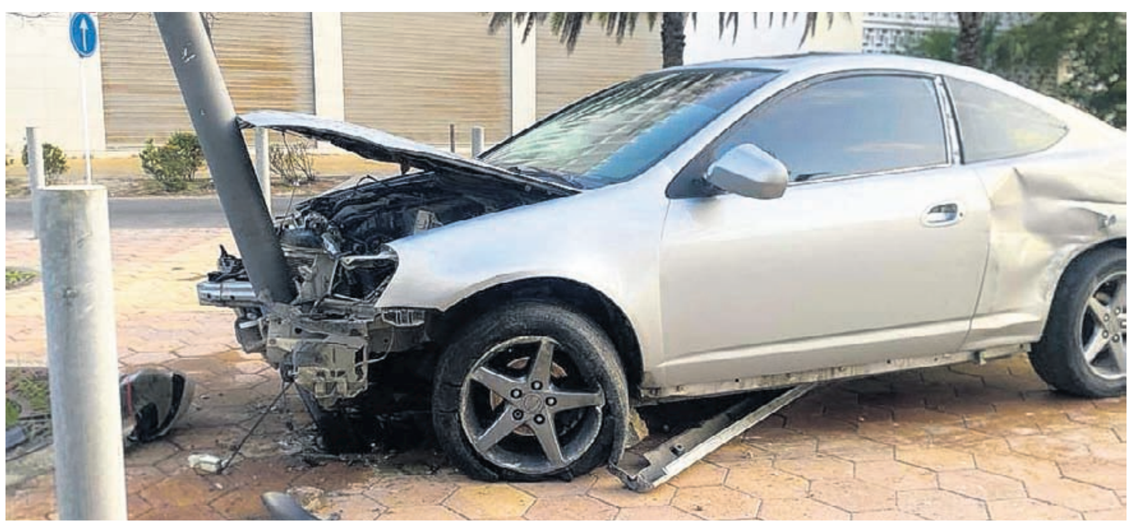
Na momento cu a logra saca e dama ambulance a ricibi e victima y a transporte hospital.

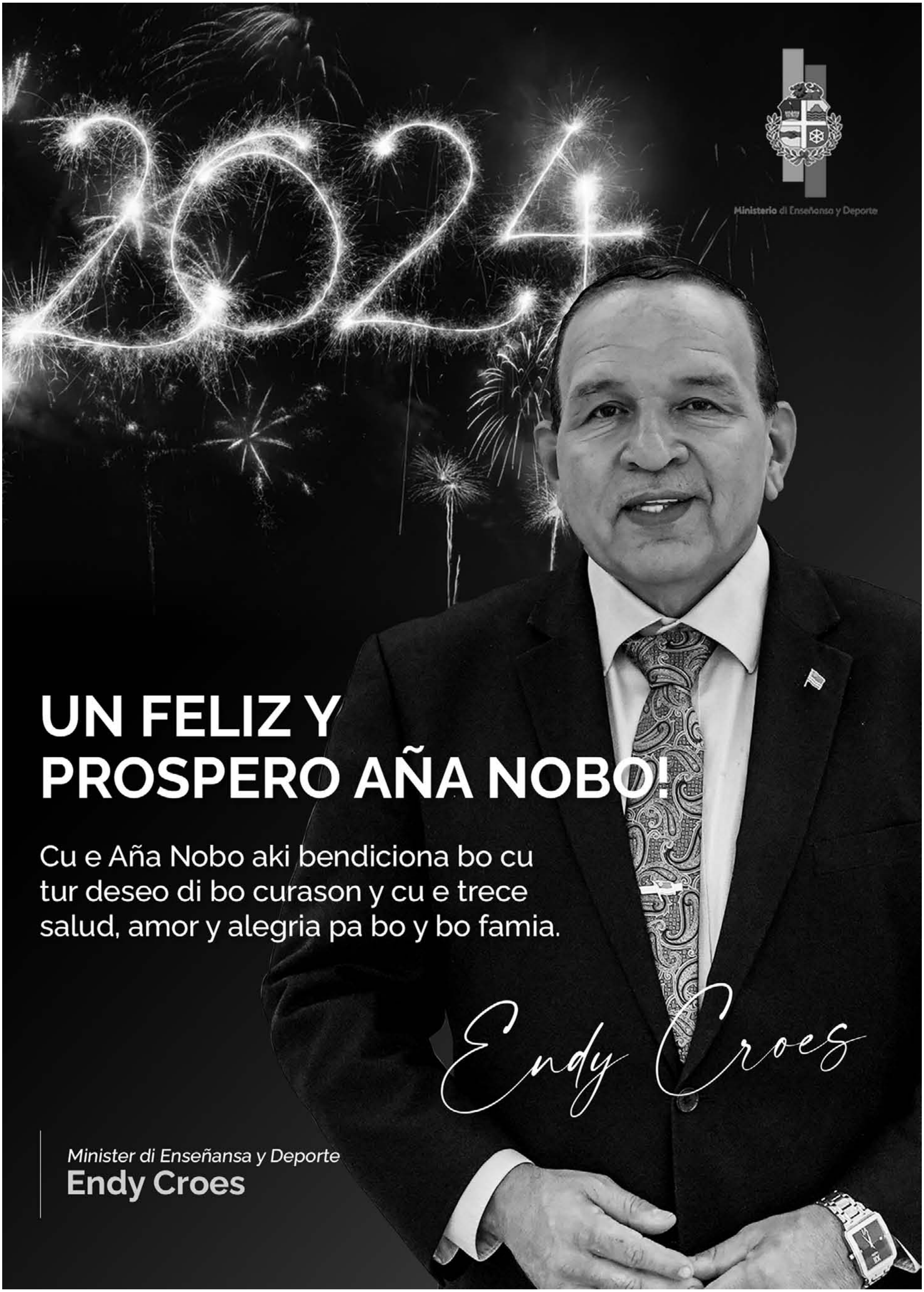
Polis a detene hoben cu a core bay y a bolbe despues di a dal palo di lus banda di Zara y a laga auto atras

Diamars madruga a drenta informe di un accidente banda di Zara na Wilheminastraat, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin haya un auto cu a causa varios daño den Wilheminastraat dal varios pilon y tubo pa finalmente bay dal palo di lus. Na e momentonan ey e chauffeur no tabata tey pero despues di un rato a regresa ey ta momento cu polis a detene e chauffeur pa a core auto bao influencia y accidenta causando varios daño.

2024
Ministerio di Enseñansa y Deporte
UN FELIZ Y
PROSPERO AÑA NOBO!
Cu e Aña Nobo aki bendiciona bo cu
tur deseo di bo curason y cu e trece
salud, amor y alegria pa bo y bo famia.
Endy Croes
Minister di Enseñansa y Deporte
Endy Croes

Real Madrid ta extende contract di Ancelotti pa 2026 despues di interes for di Brazil

(AP)—Real Madrid a extende e contract di Carlo Ancelotti te cu 2026, aparentemente cabando cu e speransa di Brazil pa reclut'e como un entrenador nacional nobo.

Ancelotti tabata conecta cu un posibel cambio pa Brazil pa varios luna caba, cu e presidente di e Confederacion di Futbol Brasilero expresando publicamente su deseo pa recluta e Italiano. Pero Ancelotti a bisa durante esaki cu e lo kier keda na Madrid si e club kier e ainda. Su contract actual ta di vence fin di temporada aki.

"Awe ta un dia contento," Ancelotti a bisa riba su cuentanan di red social. "Real Madrid y ami ta continua nos colaboracion hunto den buskeda di exitonan nobo y mas grandi ainda." Detayenan financiero di e contract nobo no a ser revela. Esaki ta e segunda ronda di Ancelotti cu Madrid. El a entrena e club entre 2013-15, y a regresa na 2021.

Ancelotti a gana 10 titulo cu Madrid, incluyendo dos Liga de Campeones y un Liga Spaño. E entrenador di 64 aña tabata conecta cu e ekipo masculino di Brazil desde cu Tite a retira como entrenador na december 2022 despues di e Copa Mundial na Qatar. Actualmente Brazil tin Fernando Diniz, gerente di Fluminense, como entrenador.

Presidente di CBF Ednaldo Rodrigues a bisa cu e tabata kier Ancelotti lidera e campeon mundial den Copa America 2024 y e Copa Mundial 2026. Luna pasa Rodrigues a ser kita for di oficina debi na iregularidadnan den su eleccion.

CBF no a duna comentario ainda riba e anuncio di Madrid pa extende e contract di Ancelotti.

Ancelotti ta mantene e record pa titulonan di Liga de Campeones como entrenador cu cuatro despues di guia Madrid y AC Milan pa dos cada un. Tambe ta e unico entrenador pa guia ekiponan pa titulonan di e top cinco liganan nacional di Europa, esta na Spaña, Inglatera, Italia, Alemania y Francia. Madrid ta lidera La Liga cerca di e punto medio, empata riba puntonan cu Girona pero den avance cu un "tiebreaker". E ekipo lo enfrenta Leipzig den e ronda di 16 durante Liga de Campeones. Na comienso di januari, Madrid lo cuminsa su campaña di Copa del Rey y hunga den e Super Cup Spaño na Saudi Arabia.

Final di Super Cup Turco den Riyadh cancela debi na disputa di jersey cu oficialnan Saudi

(AP)—E wega final di Super Cup Turco cu mester a tuma luga na Saudi Arabia ayera a ser cancela despues di un disputa cu autoridadnan Saudi tocante e uniform di e hungadonan, segun media Turco a reporta.

HaberTurk television y otro media a bisa cu e hungadonan di Fenerbahce y Galatasaray kier a bisti T-shirtnan cu un potret di fundado moderno di Turkia, Mustafa Kemal Ataturk, durante un warm-up prome cu wega pero no a haya autorisacion pa esaki di organisadonan Saudi.

E hungadonan a insisti riba e T-shirtnan pasobra e Super Cup ta cay hunto cu e aniversario centenial di e proclamacion di e Republica Turco pa Ataturk. Galatasaray y Fenerbahce a presiona prome pa e wega ser hunga riba tera materna en bes di Saudi Arabia.

E hungadonan for di dos club di Istanbul a bandona e Al-Awwal Park Stadium na Riyadh y tabata debolbiendo cas, segun media a reporta. Un declaracion conhunto pa e Federacion di Futbol Turco y e clubnan a bisa cu e final "a ser posponi pa un fecha mas despues" citando "strobacion organisacional" y a gradici Saudi Arabia pa su esfuerso den organisa e wega.

E reino a move den e ultimo añanan pa anfitriona weganan internacional prome cu e Copa Mundial masculino cu casi sigur e lo anfitriona tambe na 2034. Spaña y Italia ta plania pa anfitriona nan Super Cups na Saudi Arabia den januari.

Prome, reportahenan di media a declara cu e himno nacional di Turkia no por toca y banderanan Turco no tabata permiti den e stadion, pero oficialnan Turco a rechasa e reportahenan ey.

Detroit lo keda sin centro Isaiah Stewart pa e proximo dos siman debi na dede di pia herida

(AP)—E Detroit Pistons lo purba caba nan record di 28 perdida sin centro herida Isaiah Stewart.

E ekipo a bisa diabierna den un declaracion cu Stewart tabata spera di keda afo pa 10 pa 14 dia pa "descansa y rehabilita" for di un zwikking di su duim di pia na su pia drechi. E atleta a ser herida den un wega perdi contra Philadelphia dos siman pasa. El a perde e ultimo perdida di e ekipo, 128-122 den overtime contra Boston, diahuebs anochi.

Stewart a hunga den 28 wega e temporada aki, saliendo cu un averahe di 10.4 punto y shete rebounds den un wega. E Pistons a bisa den un declaracion cu e herida di Stewart lo ser re-evalua periodicamente. Detroit lo anfitriona Toronto awe nochi.

Un barco di carga buscando grano Ucraniano ta dal un mina flotando Ruso den e Lama Preto

(AP)—Un barco civil di cargo a dal un mina Ruso den e Lama Preto cerca di e wafnan Danube di Ucrania diahuebs, cual a resulta den dos nabegantenan herida, segun oficial- y analistanan a bisa, den un incidente cu a subraya e peligro enfrenta pa esnan exportando grano Ucraniano durante guera.

E barco origina di Panama a dal un mina flotando durante clima tormental mientras el a bay pa busca grano, segun e Forsanan di Defensa Ucraniano, agregando cu lamanan bruto por aumenta e riesgo di minanan. Mientras e pelea ta sigui den winter y probablemente drenta su di tres aña, y cu tiki cambio recien, Ucrania ta purbando di fortalece su recursonan financiero pa kico por ta un guera prolonga.

Despues cu Rusia a sali for di un acuerdo di exportacion ultimo zomer, Ucrania a lansa un ruta di carga riba e Lama Preto pa haya grano, metal y otro carga pa mercadonan global. Esey a duna un boost na e economia di Ucrania cu ta depende riba agricultura. E incidente di mina a sosode aproximadamente 130 kilometer zuidwest for di Chornomorsk, cual ta cerca di Odesa riba e costa di Ucrania, segun e compania di analista di riesgo Ambrey a bisa. E barco cu 18 tripulacion tabata en camino pa Izmail, un otro waf den e area.

E mina a rementa e parti patras di e barco, cual a causa fayo di ekipahe y makinaria y resultando den e barco perdiendo coriente, segun Ambrey. E capitan supuestamente e maniobra den awanan menos hundo pa preveni e barco sink. E contraofensa di Ucrania ultimo zomer a fracasa di cambia e bataya a pesar di biyones di dollar den arma manda pa su aliadonan den West. Esey a duna confiansa na e forsanan di Kremlin, specialmente mientras mas ayudo for di West ta den cuestion.

Un think tank ta argumenta cu e bataya actualmente no ta stabiel. E Instituto pa e Estudio di Guera na Washington a bisa den un evaluacion diaranson cu “e balans actual por cambia den cualkier direccion pa decisionnan haci den e West of na Rusia, y ganashinan Ruso limita por bira significante specialmente si e West recorta ayudo militar pa Ucrania.”

Minister Ruso Sergey Lavrov a sugeri cu paisnan den Union Europeo y Merca ta plania pa sigui manda ayudo pa Kyiv. “Ni Washington ni Bruselas ta aleha nan mes pa asisti e regimen di Kyiv pasobra nan ta realisa cu e pais Europeo lo sali perdi sin asistencia,” Lavrov a bisa den un entrevista diahuebs. “Nan ta keda comprometi pa mantene Rusia leu for di Ucrania.”

Ex abogado di Trump a inconscientemente manda casonan legal falso genera pa AI na su abogado

(AP) - Michael Cohen, Donald Trump su abogado personal di un biaha a bisa cu el a inconscientemente manda citacionnan cu el a ricibi online prome cu nan a ser entrega na un hues.

Cohen a admiti esaki den un documento otorga den corte revela diabierna na corte federal di Manhattan despues cu hues anteriormente e luna aki a pidi un abogado splica con sentencianan den corte cu no ta existi a ser cita den un mocion entrega di parti di Cohen. Hues Jesse Furman tambe a puntra ki rol, si acaso, Cohen a hunga den crea e mocion.

E casonan genera pa Inteligencia Artificial a ser cita como parti di argumentonan por escritoc cu un abogado a haci pa purba trece un fin trempan na Cohen su supervision di corte despues cu el a cumpli mas di un aña den prizon. Cohen a declara su mes culpabel na evasion di impuesto den aña 2018 y gaña den Congreso, bisando cu Trump a pidi su persona aregla e pago di compensacion pa silencio diu n actor pornografico y un ex modelo di Playboy pa evita daño na su careda presidencial den aña 2016.

Cohen a bisa den un declaracion otorga na hues riba diahuebs cu el a haya e citacion pa medio di haci investigacion via Google Bard y no tabata altanto cu e servicio por genera casonan cu no ta existi. El a bisa cu el a usa internet pa investigacion pa motibo cu e no tin acceso mas na fuentenan di investigacion legal formal. “Como un persona cu no ta abogado mas, mi no a mantene mi mes actualisa cu e modanan den actualidad y e riesgonan relaciona cu esaki den tecnologia legal y mi no a ripara cu Google Bard ta un servicio di generacion di texto, cu manera Chat-GPT, por mustra e citacionnan y descripcionnan cu ta parce real pero no tabata,” Cohen a bisa.

El a tira e culpa riba su abogado y amistad di hopi aña David Schwarts pa no a verifica con valido e cituacionnan tabata prome cu el a entrega esaki na hues, aunke el a pidi e hues pa tin misericordia riba Schwartz, yamando su falta di verificacion un “eror honesto”y “un producto di inadvertencia, no cu intencion.”

Schwartz no a responde inmediatamente na un peticion pa comentario.

No tin cambio di tarifa di inkomstenbelasting y loonbelasting pa aña 2024

E suma liber di impuesto ta Afl. 30.000

Pa aña 2024 lo no tin cambio den e tarifa di inkomstenbelasting y loonbelasting. Manera conoci e mesun tarifa cu ta valido pa inkomstenbelasting ta valido tambe pa loonbelasting. E tarifa aki ta hopi importante tanto pa persona priva, doño di trabou y comerciante cu tin empresa propio (eenmanszaak).

Pa loke ta e suma liber di impuesto, esaki ta keda Afl. 30.000. Esaki ta nifica cu si e entrada fiscal ta Afl. 30.000 of menos pa aña, e persona no ta paga inkomstenbelasting of loonbelasting den aña 2024.

Con ta haci e calculacion di impuesto?
Aki ta sigui un splicacion di e forma cu ta calcula e suma di impuesto.
Prome cu aplica e tabel pa calcula e suma di impuesto mester deduci e suma liber di impuesto (belastingvrije som) di Afl 30.000.
Na final ta haci e suma di impuesto cu a ser calcula, un suma cera.

Ehempel (referi na tabel):
Entrada fiscal pa aña; Afl. 65.432
Suma liber di impuesto; Afl. 30.000 -/-
Entrada riba cual ta aplica e tabel; Afl. 35.432 (mira categoria di entrada nr. 2)
Kita suma di kolom I (categoria 2); Afl 34.930 -/-
Saldo; Afl. 502

Impuesto riba Afl. 34.930 segun kolom III (categoria 2); Afl. 3.493,00
Impuesto riba Afl. 502 21% segun kolom IV; Afl. 105,42
Suma total di impuesto; Afl. 3.598,42
Inkomstenbelasting of loonbelasting cu mester paga; Afl. 3.598 (pa aña)

Departamento di Impuesto tin un calculator den forma di un MS Excel file, cual e contribuyentenan por uza pa calcula e suma di inkomstenbelasting of loonbelasting automaticamente. E file aki yama 'Calculator IB-LB 2024' y por baha esaki di su website impuesto.aw.

Ta importante pa un y tur, specialmente e doñonan di trabou cu tin cu prepara payroll di nan empleadonan durante aña 2024, pa aplica e tabel di tarifa di inkomstenbelasting y loonbelasting correctamente.

Tarifa di inkomstenbelasting/loonbelasting 2024

E tabel di tarifa di inkomstenbelasting/loonbelasting 2024 ta como lo siguiente:

	Na un entrada di mas cu e suma menciona den kolom I, pero no mas cu e suma menciona den kolom II,		e suma di impuesto ta bira e suma menciona den kolom III hunto cu e suma calcula a base di e porcentahe menciona den kolom IV. Ta calcula e porcentahe riba e parti di entrada cu ta surpasa e suma menciona den kolom I.	
	I	II	III	IV
1.	-	34.930	-	10,00%
2.	34.930	63.904	3.493,00	21,00%
3.	63.904	135.527	9.577,50	42,00%
4.	135.527	-	39.659,20	52,00%

Otorgamento di permiso general pa Gaita y Dande

Manera ta tradicion di tur aña, Alto Comisario di Polis Sr. Ramon Arnhem, ta convoca un permiso general pa presentacion di gruponan di Gaita,Folklore, Aguinaldo y Dande dilanti negoshinan riba nos isla. E permiso aki ta vigente cuminsando for di dia 1 di December 2023 te cu dia 31 di December 2023.

Contacto: E permiso general aki ta mara na e condicionnan manera prome cu cualkier grupo por haci uzo di e permiso otorga den e convocacion aki e persona encarga cu e grupo mester tuma contacto cu e seccion di Planologia y Informacion di Cuerpo Policial durante oranan di oficina. For di 7'or di mainta te 3'or di atardi y nan number di telefon ta 585-2500. Durante fin di siman por tuma contacto cu departamento di Planologia y Informacion via di Central di Polis na number di telefon 100. E personanan en cuestion lo controla si e luga caminda e actuacion lo tuma luga ta apropia of no.

Reglanan: Gruponan di Gaita, Folklore, Aguinaldo y Dande por haci nan presentacion te cu 10'or di anochi. No mag stroba ni trece trafico den peliger bou di ningun circunstancia. No mag laga sushi of cualkier desperdicio atras riba caminda publico despues di e presentacion. No mag toca den vecindario di misa durante sirbishi, hospital, casnan di anciano of otro instituto cu ta duna cuido medico, ni den vecindario di stacionnan di gasolin.

Recordatorio: E permiso aki ta conta specialmente pa Gaita, Folklore, Aguinaldo y Dande. E permiso aki NO ta conta pa un banda, conhunto of agrupacion musical. Durante control Polis mira cu un banda of agrupacion musical ta tocando cu no ta gaita of dande lo para e evento cu consecuencia cu por haya un multa. Banda of agrupacion musical mester busca un permiso general.

Cuerpo Policial ta subraya cu mester obedece tur ordo di Polis relaciona cu Orden Publico y Polis ta autorisa pa para e evento na momento cu Orden publico ta rekeri esaki of na momento cu constata cu a viola cualkier di e condicionnan aki.

Resultado Sorteo
29 december 2023

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
-	4660	-	-
-	0858	SUPER5	-
-	0350	-	-

MERDIA

CATOCHI	Sorteo # 4137
	4948
	1871
	7885
MULTI-X	FP
BIG 4	Sorteo # 4137
	1541
1OFF	Sorteo # 2193
	4147
ZODIAC	Sorteo # 4137
	0733
	Tauro

ANOCHI

CATOCHI	Sorteo # 8133
	8870
	2798
	9922
MULTI-X	X2
BIG 4	Sorteo # 7177
	4500
1OFF	Sorteo # 1882
	9686
ZODIAC	Sorteo # 5936
	6057
	Sagitario

LOTTO 5

Sorteo #
Joker Letter

0	x Jackpot
0	x Match 4+
0	x Match 4
0	x Afl. 12,00

Proximo Jackpot **230.000,-**

LOTTO DI DIA

02-04-06-22-27

Sorteo # 6343

0	x Jackpot
9	x Match 4
178	x Afl 8,00

Proximo Jackpot **51.000,-**

MINI MEGA

01-02-19-24

Sorteo # 1623
Mega Ball 10

0	x Jackpot
1	x match 4
8	x Afl. 500,00
54	x Afl 50.00
76	x Afl.15,00

Proximo Jackpot **330.000,-**

MINI MEGA MEGA PLUS **Afl. 430.000,-**

LUCKY 3
Sorteo # 866
29
MULTI-X
X3

CACHI CACHI
Sorteo # 156
298304

King Classic Sudoku

9		3		2	5	6	4	1
	5			4	3	9		2
	4	2		6				
		9			7	3	1	
		7	1		4			
8		1		5				
3	7	5	6		2			9
6				3	8			
			4	7			3	6

Difficulty: ★ 12/18

Clasificado
ECONOMICO aviso@bondia.com

SERVICIO PUBLICO
Ta traha y renoba Cas drecha dak, ta basha vloer, pleister, verf cas, traha cura, pega mosaico
Tel.563 4168

TA HASI
Trabou di **Pleister 14fl mts², Pintura, Patios y Bloki**
Tel : 6302305

SERVICIO PUBLICO
Buscando auto pa huur y na bon prijs? yama nos
Tel. 593 9953/ 593 8453

SERVICIO PUBLICO
Mi ta chapi, lanta sushi, corta mata, transporta frigidaire, was-machine biew, drecha cas, etc.
Tel. 564 1979

SERVICIO PUBLICO
Nos ta haci trabou di plomeria, electricidad, hardineria incluye hiba sushi Handy man.
Tel.742 6250

SERVICIO PUBLICO
Nos ta chapi, corta y planta mata, brinda tur servicio cu bo cura mester. Tira sushi afo,
Tel. 738 1908

SERVICIO PUBLICO
Pa trabou di data-entry of update di bo administracion pls contact:
Tel.568 2339

TA BENDE
Caha di Orgel aña 1997, 6 cylinder cu su loudspekers Fls.14.000 por yama
Tel. 593 9614
Mr. Loy Ras 749 2533

TA HUUR
Apt. muebla, San Nicolas, persona serio. exclui awa, electricidad, cable, Serlimar, gas. No mucha/ no maskota, 2 ultimo payslip y referencia Prijs Fls.850 + 1 luna deposito
Info: 584 1008 / 594 2502
217287

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece pa cuido di mucha di dialuna pa diabierna y weekend. Pa informacion
Tel. 558 7310

SERVICIO
Reforsamo papiamento-españo, of españo pa papiamento pa hende mayor y mucha
Tel. 563 4641

SERVIO PUBLICO
Ta ofrece pa verf y chapi cura bon prijs. Nos ta hiba e sushi. Yama pa mas informacion na
563 4828 / 5679610

TA OFRECE
Servicio pa hacer limpieza y cuido de niños
Pa mas informacion
Tel. 569 3253

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio di electricista en general corto circuito y mantencion
Tel.566 5026

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio pa haci reparacion di porta, ventana y hopi mas. Pa mas informacion
Tel. 563 6762

Sushi den cura?
Ta piki sushi cu pick-up grandi pa Afl 75,= pa buelta. Yama nos na
561 4297 of 561 5179

SERVICIO PUBLICO
Limpiesa pa cas y auto
Presure wash cura di cas Laba muebles, laba tapijt laba vloer
Tel. 593 9464

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia cu un posibel awasero pasahero
Den marduga y mañan: parcialmente nubia cu un awasero breve

Temperatura maximo 31 grado Celsius
Temperatura minimo 27 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 32 pa 38 grado Celsius
Uv index: 8

Bahada di solo : 6:24pm
Subida di solo : 7:00am

Biento:
Modera for di direccion oost te noordoost; forsa 3 te 4 (12 te 30km/ora, 7 te 16 nudo).
Den dia basta fuerte den rafaga; forsa 5 (31 te 39km/ora, 17 te 21 nudo).

Situacion general di tempo:
Un fluho di aire humedo lo pone de bes en cuando mas nubia pasa riba region local durante proximo 24 ora. Esaki lo produci un awasero pasahero te breve localmente.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protegi di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil, entre 2 pa 3 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: modera cu olanan di 3 pa localmente 4 pia.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or 593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Eagle	San Nicolas
Tel. 587 9011	Tel. 584 5712
EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

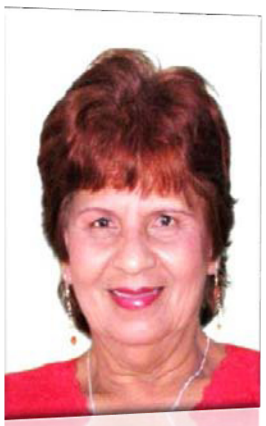
BONDIA ARUBA

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu profundo tristeza den nos curason pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta anuncia fayecimiento di nos ser stima:

Maria Anita Kelly
Mihor conoci como Chichi
⋆ 2 juni 1941 – † 23 december 2023

Na nomber di su:
Mayornan: † Hiacintho Kelly y † Maria Arends
Esposo: † José Lampe
Compañero: Efriam Dirksz
Yuinan: Matheo Lampe y esposa Silvia Lampe-Tromp
Emma Lampe y esposo † Francisco Angela
Franklin Lampe y esposa Suzette Lampe-Chong
Richard Lampe
Ruman nan: † Andres Kelly y esposa Clara Kelly-Valdez
Mario Kelly y Brenda Dirksz
Albertico Kelly y Carmen Blanco
Nieto(a) nan: Silvienne Lampe
Kelvin Lampe y esposa Amey Lampe-Joubert
Randall Angela y esposa Maryluz Angela-Kelly
Roderick Lampe
Patrick Lampe
Rendrick Lampe
Rachella Lampe
Richenella Lampe y Jason Erasmus
Ashley Lampe
Primo(a) nan, subrino(a) nan, bisa nieto(a) nan, swa y cuñanan y demas famia nan: Kelly, Arends, Lampe, Angela, Curiel, Maduro, Webb, Joubert, Chong, Tromp, Erasmus, Valdez, Dirksz, Blanco, Suarez, Rosel, Lacle, Trimon.

Un palabra di agradecimento na Edmund Harms Foundation pa e cuido y atencion ricibi.

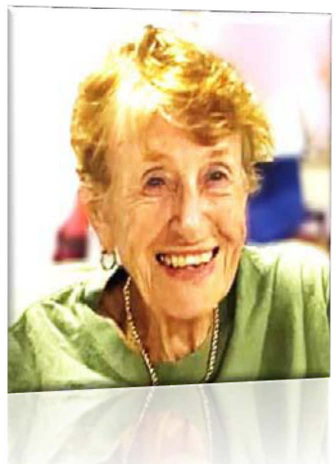
Ta invita pa acto di entiero cu lo tuma lugar diasabra dia 30 di december 2023 pa 2or te cu 4or di atardi na Misa Santa Filomena na Paradera, despues lo sigui pa Santana Catolico na Noord.

Nos ta pidi disculpa si den nos tristeza nos por a lubida algun famia of conocir.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

En als ik dood ben, treur dan niet
Ik ben niet echt dood, moet je weten
Het is mijn lichaam dat ik achterliet
Dood ben ik pas, als jij mij bent vergeten
(Bram Vermeulen)

Hiermee maken wij bekend dat
Margreet Roose-Tissink
is overleden op 17-12-2023
Zij was de weduwe van Jacobus (Ko) Roose

Moeder van Manita en Astrid Roose
Oma van Floris, Marnix en Ruben Meeuwis

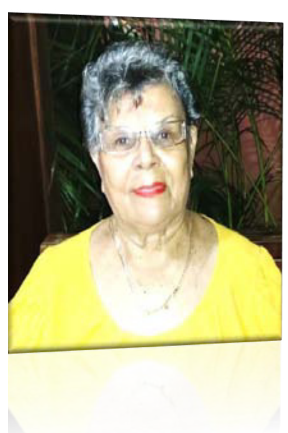
De plechtigheid vindt plaats op zaterdagochtend 30 december 2023 te Aurora Funeral Home van 9 tot 11 uur en daarna brengen we haar naar de centrale begraafplaats te Sabana Basora.

Margreet is 89 jaar oud geworden.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Francisca Sanchez-Farro
⋆01-04-1939 - †27-12-2023

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Laga tur locual, cu mi encontra na caminda ta bunita, Laga tur locual, cu ta sperami ta bunita,
Laga tur locual, cu ta rondonami ta bunita,
Laga tur locual mi ta laga'tras keda bunita,
y laga tur esakinan termina den tur buniteza."
Cado Wever.

Cu profundo tristeza den nos curazon Nos ta participa fayecimiento di nos Tata, casa y ruman stima:

HENRY MARIO BRUIN
mihor conoci como 'Mario'
⋆25 Maart 1954, Aruba - + 27 December 2023

Na number di su yiunan:
Tahnee Bruin
Johan Bruin
Mark Bruin
Mariah Bruin y Thomas Bouwens
Anton Bruin y Danielle Morón

su casa: Jeanette Bruin-Laclé

su mayornan:
Maria Elizabeth 'Bessy' Bruin-Arends † y Sybren Douwe Bruin †

su rumannan:
Albert Bruin †
Sybren Douwe (Binchi) Bruin †
Miriam & Milton Henriquez-Bruin †
Maria-Leoncita (Onsy) Bruin
Antje (Anky) y Romulo Nucete-Bruin †
Johan Bruin †
Elizabeth & Mutlu Alper-Bruin
Anthony & Ann Bruin-Giel
Cynthia Bruin
Vivian (Ilka) Bruin

Sobrino i Sobrinanan
Dwight, Milton Henriquez †
Joanne Martinez
Christine & Stanley Jacobus-Martinez y famia
Anky Nucete & Ricky Semeleer y famia
Miguel Nucete & Stephanie Nucete-de Cuba y famia
Monica & Diego Acevedo-Nucete y famia
Charlotte van Willegen y famia
Joanne & Revelino Maduro-Bruin y famia
Albert & Zilha Bruin-Wever
Vanessa Kievit & Valentijn Leentvaar y famia
Neoma & Youssef Bensalah-Alper y famia
Elizabeth & Jeffrey Williams-Alper y famia
Osman Alper
Ajda Alper
Vivienne & Kenneth Croes-Bruin y famia
Annely & Lubert Feliciano-Bruin y famia
Lionel & Vanessa Harms-Gersny y famia
Curt Jr. & Nathaly Harms-Ellis y famia
Zuleika & Albert Fowler-Harms y famia
Ian & Yadira Harms-Sankatsing y famia

suegra:
Maria Anita "Annie" Laclé †

Manera ruman:
Mavis † y Armando (Mando) Erasmus -Theysen †

Manera sobrino:
Zulema Dabian-Erasmus y famia | Garrick Erasmus

amigonan: Tico Arends, Adri de Palm, Tochin Richardson, Micky Erasmus y Eurnie Scoop, Baldomero Boekhoudt y famia. Carol Bruin y Forder family, Roxana Arends-Tromp, Jorge Martinez†

Coleganan di Tabacal y Transimex | Famia Ruben Mansur
coleganan di transporte na Waf | ASTEC, APA, Freezone y sector priva, Ex empleadonan di Santa Marta Chicken Farm
amigonan Caballista y OCA
Miembronan di Aruba Tivoli Club
Fria cabes racing team
Lucky Strike crew

Su primo y primanan amigonan y conocirnan y demas famia na Hulanda, Aruba, Curaçao, Venezuela, Zuid Africa, Oman y Merca. Famia: Arends, Lacle, Forder, Acevedo, Alper, Arends, Bensalah, Bruin, Croes, de Cuba, Ellis, Feliciano, Fowler, Gersny, Giel, Harms, Hart, Henriquez, Jacobus, Joy, Kievit, Laclé, Leentvaar, Maduro, Martinez, Nucete, Oduber, Salas, Sankatsing, Boekhoudt, Semeleer, de Palm, Van den Bosch, Richardson, Tromp, van de Ree, Wever, Williams, van Willegen, Daryanani, Lindeborg, de Veer, Van den Donker, Erasmus, Morón, Nisbet, Kutner, Bouwens, Laclé, van Aggelen, Mansur.

ta invita pa condolencia y asisti na ceremonia di despedida di Mario. Diasabra, 30 di December 2023 di 2'or pa 4'or di atardi na Royal Funeral Home. sigi pa entiero na santana catolico na Playa
Nos ta pidi disculpa si nos por a lubida un of otro persona den nos tristeza.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

¿Si un hende muri e por bolbe biba?
Lo mi keda warda tur e dianan cu mi ta obliga di warda, te ora mi liberacion yega.
Lo bo yama i lo mi contesta bo, bo ta anhela pa mira obra di bo man (Job 14:15)

Nos ta anuncia fayecimento di nos ser stima

Mario Erasmus
*12-09-1944 - † 24-12-2023

Na nomber di su:
Mayornan: † Augustin Erasmus y † Rosa Erasmus Paesch

Rumannan: † Jorge Erasmus y Petra Erasmus Boekhoudt
† Saturnina Erasmus y Yiunan
† Pedro Erasmus
Juanita Erasmus y † Claudio Wernet y yiunan
Augustin Dominico (Pim) Erasmus y yiu
† Facunda Erasmus
† Filemon Marcos Erasmus y Elma Erasmus Maduro
Teresa Erasmus y Yiunan
Maria Erasmus y † Eleuterio (Techi) Wernet y yiu
Luis Betran Erasmus y Maria Erasmus Dijkhoff y yiunan

Iha: Jairo Omar Wernet

Su subrinonan y subrinanan, sobre subrinonan y sobre subrinanan, primonan y primanan, amigonan y conocirnan. Sint Michel Pavilion afd Orquidia. Grupo Kawara y F.A.V.I.

Famia Erasmus, Paesch y demas famianan.

Amigo di cas: Cesar Brownswinkel y famia

Ta invita na e acto di condolencia y despedida cu lo tuma lugar na Royal Funeral Home, 30 december 2023 di 9'or pa 11'or di mainta y despues pa Santana Catolico Pastor Kranwinkel na Paradera.

Mario Erasmus semper un persona alegre. Nos como famia ta pidi pa no bisti row

Nos ta pidi disculpa si den nos tristesa nos por a lubida algun familiar of conoci.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Mi no a muri, ta pesey mi no a bisa ayo. Mi a djis habri mi halanan y bula bai keiro. Boso a keda atras. No laga tristesa domina boso. Keda uni un cu otro pa mi alma,
esey lo ta un alegria.
Recorda mi cu hopi amor.

Cu profundo tristesa, pero agradecido pa tur su alegria y gran amor cu e la duna na tur esnan rond di dje nos ta participa fayecemento di nos mama, suegra, wela, bisawela, tanta y madrina:

Susana Ann Mary Arrindell
Carinosamente yama "Machi of Sana"
*29-11-1933 - †26-12-2023

Na nomber di su yuinan:
+ Jossy y +Rubeta Quandus
Irene Quandus
Humphrey Quandus y Linda Mendoza
Edith y Jan Groenendaal
Roberto y Virtrudis Quandus
Jacky Quandus

Nietonan:
Annie y Jesus Labastidas
Daniel y Kassandra Quandus
Marjoline Quandus
Genesis Quandus
Rosita y Albert Bos
Angelo y Marije Groenendaal
Jordan Wernet
Cathline Wernet y Jonathan Heyliger

Bisanietonan:
Jesus-Daniel y Rubiangely Labastidas
+ Kiandra y Kassidee Quandus
Logan, Mason y Valentina Bos
Aurora y Leonoor Groenendaal

Su Iha: Sr. Jack Tromp

Tata di su nietonan Jordan y Cathline: Cornes Wernet

Ta invita tur subrina y subrino, bisina, conocirnan y demas famia Arrindell, Quandus, Luidens, Groenendaal, Tavarez, Geerman, Lacle, Tachi, Veentjer, Labastidas, Seelochan, Bos, Wernet, Tromp, Mendoza, Richardson, Heyliger y tur otro famia na Aruba, Hulanda, Sint Maarten Y Merca pa asisti na e acto di entiero cu lo tuma lugar dia 3 di Januari 2024 na Aurora Funeral Home di 9 pa 11 am y depues pa hiba Machi na su ultimo lugar di sosiego na santana na Sabana Basora.

Un gradicimento special ta bai pa Wit Gele Kruis Aruba pa tur e atencion na nos ser keri.

Nos ta pidi nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida algun ser keri. Famia ta pidi pa tur hende bin bisti den colornan alegre. Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no lo por ricibi bishita na cas.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Roberto Aniceto Maria
Mihor conoci como Beto
*17/04/1954 – †25/12/2023

Na nomber di su sra:
Ruth Andrews

Yiunan:
Shurandy Maria y esposa
Norwin Maria
Rachelle Maria y pareha
Richnel Maria, pareha y yiunan
Albert Maria y yiunan

Ayudante: Glenis Salgado Diaz

Rumannan:
† Pedro Maria y famia
† Laura Maria
Norma Fabus Maria y yiu
Patricio Maria y famia na Hul/Aua
Lidwina Maria y yiu na Hul
Erselin Kappers Maria,esposo y yiunan na Hul
Oscar Maria, esposa y yiunan na Cur
Vilma Adelaida Maria y famia na Cur
† Frida Silië y famia na Hul/Cur
† Juan Maria y famia na Aua/Cur
† Imelda Brondenstein Maria y famia
† Luis Maria y yiunan

Tur nieto y nieta nan, subrino y subrinanan, primo y primanan, swa y cuñanan, iha, komader y kompadernan.
Su bon amigo y bisiña nan; Boei, Ortencia y Eric

Famia: Maria, Andrews, Fabus, Kappers,Siliё, Brondenstein, Adelaida, Williams, Geertruida, Boekhoudt, van Varseveld, Concepcion, Silvania.

Ta invita pa e acto di entiero cu lo tuma lugar diaranson 03 Januari 2024 na Aurora Funeral Home di 2or di pa 4or di atardi y despues lo Sali bai pa Santana di Paradera.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Truly, He is my rock and my salvation: He is my fortress, I will not be shaken" Psalm 62:6

With deep sorrow in our hearts, we announce the passing of our dear

Mrs. Olive Agatha Hooker-Galloway
*26th November, 1939
†23rd December, 2023

Date and time of the funeral, will be announced later.

Sur Africa ta lansa caso na corte top di Nacionnan Uni acusando Israel di genocidio na Gaza

(AP) - Sur Africa a lansa un caso diabierna na Nacionnan Uni su corte top acusando Israel di genocidio contra Palestinonan na Gaza y pidiendo e corte pa ordena Israel para e atakenan. Israel a rechasa e acusacion "cu indignacion."

Sur Africa su peticion na e Corte Internacional di Husticia ta acusa "actonan y omisionnan di Israel, ta den caracter di genocidio" mirando cu nan ta comprometi cu e intencion di "destrui e Palestinonan na Gaza" como parti di un grupo nacional, racial y etnico mas amplio di Palestina.

Sur Africa ta un critico fuerte di Israel su campaña militar na Gaza. Hopi aya incluyendo e president Cyril Ramaphosa a compara Israel su politicanan tocante e Palestionan na Gaza y West Bank cu Sur Africa su pasado den segregacion racial y apartheid. Sur Africa a pidi e corte basa na Den haag pa entrega un ordo interino pa Israel inmediatamente suspende su operacionnan militar na Gaza. Un audiencia tocante e peticion aki ta probabel di tuma luga den e dianan binidero. E caso, si esaki sigui dilanti, lo tuma añanan sinembargo un ordo interino por bini den simannan.

Israel tambe a acusa Sur Africa di a coopera cu Hamas, e grupo militante ken su acto dia 7 di october a causa e guera andando cu Gaza.

E declaracion tambe a bisa cu Israel ta opera segun e leynan internacional y ta enfoca su accionnan militar solamente riba Hamas, admitiendo cu e residentenan di Gaza no ta un enemigo. El a acerta cu nan ta tumando tempo pa minimalisa e daño na ciudadanonan y pa permiti ayudo humanitario drenta e teritorio. Sur Africa por trece e caso bao e Genocide Convention pa motibo cu ambos Sur Africa y Israel a firma esaki.

Si e caso lo logra pone un pausa na e guera te ainda mester ser mira. Mientras cu corte su ordonan ta legalmente compromete, nan no ta cumpli semper. Den maart di aña 2022, corte a ordena Russia pa para e hostilidadnan na Ucrania, un declaracion legal cu Moscu no a cumpli. Sur Africa su ministerio den exterior a bisa den un declaracion cu e pais ta "sumamente preocupa cu e ciudadanonan kendenan ta roga a causa di e atakenan Israeli na Gaza Strip a causa di e uso indsicrimina di forsa y e desplasamento forsa di e habitantenan."

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 30 december 2023 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Directieleden van WEB Aruba NV leggen uit wat heeft geleid tot de stroomonderbreking van afgelopen donderdag

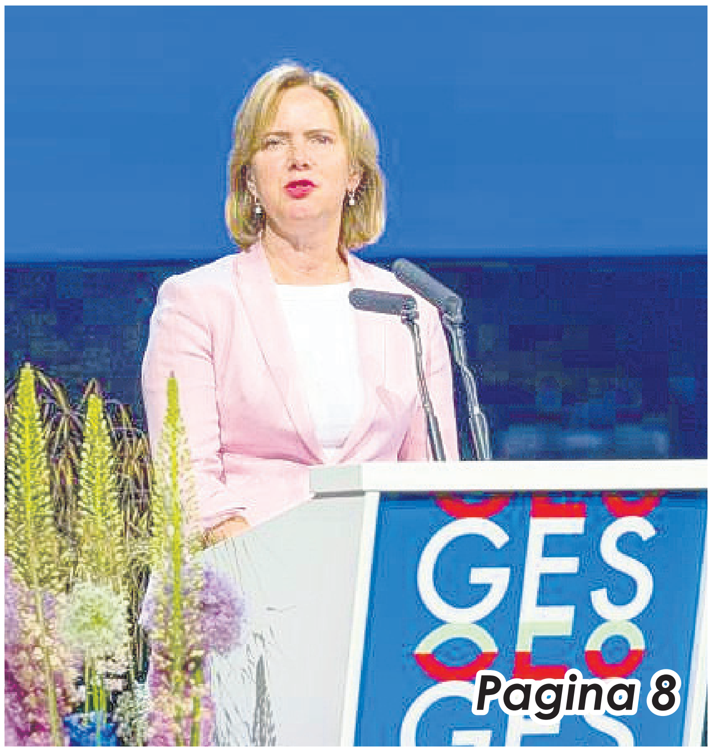
Pagina 2

Belangrijke tips om huisdieren veilig en rustig te houden tijdens de komende feestdagen

Pagina 4

Twijfels over belangenconflict ontstaan met betrekking tot het werk van minister van Nieuwenhuizen als lobbyist

Pagina 8

Directieleden van WEB Aruba NV leggen uit wat heeft geleid tot de stroomonderbreking van afgelopen donderdag

Afgelopen donderdag werden delen van Aruba geconfronteerd met een stroomonderbreking en ook de waterdruk daalde als gevolg hiervan. Hierdoor besloot WEB Aruba N.V. een persconferentie te houden om de gemeenschap te informeren over wat er precies is gebeurd en welke gebieden meer dan twee uur werden beïnvloed.

Aanwezig bij de persconferentie was de interim-sectormanager productie Jenny Geerman, vergezeld door waarnemend CEO Veromar Werleman, die begon met uitleggen dat enkele minuten na 17.00 uur op 28 december een kortsluiting ontstond in een van de transformators in de WEB-fabriek, wat leidde tot een brown-out, een stroomonderbreking voor verschillende gebieden op ons eiland. Door dit defect verloor het pompsysteem dat water naar Aruba pompt ook stroom, en als gevolg daarvan daalde de waterdruk op verschillende plaatsen op Aruba.

Ze meldden dat het personeel van WEB onmiddellijk in actie kwam om de oorzaak te isoleren om de stroom zo snel mogelijk te herstellen, waarbij dit proces nauwlettend moest worden gecontroleerd om te voorkomen dat de fabriek opnieuw zou uitvallen, gezien de delicate situatie.

Om 19.29 uur slaagden ze erin de stroomvoorziening voor 100% te herstellen voor ELMAR en bijgevolg voor het hele eiland, in totaal duurde het 2 uur en 30 minuten om de stroomvoorziening voor het hele eiland te herstellen.
Nadat het defect was ontdekt, werd geschat dat het ± 2 tot 3 uur zou duren om de volledige stroomvoorziening te herstellen; het eerste gebied dat omstreeks 18.18 uur weer stroom kreeg, was het gebied van het ziekenhuis en de hotels.

Daarna werden de gebieden Palm Beach, Noord, gevolgd door Balashi en Parkietenbos, Santa Cruz, Savaneta en Pos Chikito, en uiteindelijk slaagden ze erin San Nicolas weer aan te sluiten.

De volgorde van het herstellen van de stroomvoorziening voor de verschillende gebieden hangt af van de stabiliteit van het stroomnetwerk en de vraag naar stroom op dat moment.

De waterdruk en watervoorziening werden hersteld rond 19.13 uur voor de getroffen gebieden; om 19.29 uur slaagde het productieteam van WEB erin om de stroom in de getroffen gebieden te herstellen, samen met het personeel van ELMAR in de onderstations rond Aruba.
Gezien het incident van de stroomonderbreking, besloot het management om de geplande viering voor het personeel van WEB diezelfde donderdagavond uit te stellen, omdat de brown-out het niet verstandig maakte om door te gaan met het feest, zoals Werleman opmerkte, en ze vroegen om begrip van het personeel en concentreerden zich volledig op het herstellen van de stroomvoorziening.

"Namens het management en het personeel van WEB Aruba bieden we excuses aan voor het ongemak dat is veroorzaakt door de brown-out van 28 december. Het management is zich er terdege van bewust dat een stroom- en/of watervoorzieningsonderbreking onaangenaam en zelfs ongemakkelijk is. Het personeel van de productieafdelingen van WEB, zowel voor stroom als water, maar ook de medewerkers van de onderhoudsafdelingen, de technische afdeling, de waterdistributie en de communicatieafdeling hebben allemaal hun uiterste best gedaan om de tijd van de brown-out zo veel mogelijk te beperken en de gemeenschap op de hoogte te houden. Nogmaals bedankt voor het begrip en geduld," zei Werleman.
Hij gaf ook aan dat dit niet te wijten is aan gebrek aan onderhoud, maar dat ze een kosten-batenanalyse zullen uitvoeren om te achterhalen wat de oorzaak was van deze brown-out en met aanbevelingen om het te verhelpen.

"Wat ik kan zeggen is dat de transformatoren verouderd zijn en we van plan zijn ze in de komende jaren te vervangen," voegde Werleman toe.

Hij merkte ook op dat om te voorkomen dat het probleem groter wordt, ze de oorzaak hebben gevonden en deze hebben geïsoleerd om ervoor te zorgen dat bij het opnieuw opstarten of opnieuw leveren van stroom hetzelfde probleem zich niet opnieuw voordoet.

Aruba heeft dit jaar nog geen black-out meegemaakt, zoals in 2022 het geval was, waarbij het drie keer gebeurde, op 9 juni, waarbij een storing in de WEB-fabriek een black-out veroorzaakte, op 22 augustus als gevolg van een stroomonderbreking in de stroomproductie in de WEB-fabriek, en op 5 november, wat ook te wijten was aan een storing in de WEB Aruba NV-fabriek.

Op sociale media was te zien dat er ontevredenheid ontstond als gevolg van de stroomonderbreking van afgelopen donderdag, waarbij verschillende gebruikers zelfs vroegen om een korting op hun stroomrekening op het moment van betaling, anderen meldden dat hun elektrische apparaten zoals magnetrons kapot waren gegaan, en in andere gevallen werd aangegeven dat hun voedsel in de koelkast beschadigd was.

Open Brief over de Financiële Gezondheid van de SVB en AZV Fondsen

Onlangs stuurde Simon Waslander een open brief naar het College Financieel Toezicht (Caft). Dit luidt als volgt:

Geachte weledelgeleerde mevrouw Ongering,

Door middel van deze officiële communicatie richt ik mezelf tot u, over mijn diepe zorgen over de middel-lange termijn financiële gezondheid van de SVB en AZV fondsen. Dit is ook een uiterst noodkreet om dit nader te analyseren en om indien nodig in te grijpen om de toekomst van Aruba en haar burgers waar te borgen.

Mijn persoon heeft zich publiekelijk geuit over de houdbaarheid van de SVB en AZV fondsen. Dit gebruikmakende van jaarverslagen van de SVB zelf en rapporten van de Centrale Bank van Aruba.

Ondanks dit zijn geen stappen genomen, sterker nog heeft de regering Wever-Croes II aangekondigd dat de premie van het SVB zal worden verhoogd en die van de AZV worden verlaagd voor pensioengerechtigden.

Naar mijn nederig mening gaat een dergelijke beslissing tegen alle logica in. Dat zo'n beslissing heeft kunnen plaatsvinden laat zien dat alle reguliere "Checks & Balances" en het complete politieke apparaat gefaald is in absolute zin.

Daarom dit noodkreet aan het College Financieel Toezicht (CAft) om dit nader te analyseren en zo nodig een advies uit te brengen over deze kwestie.

Het mag duidelijk zijn dat mijn persoon geen academische titel heeft in Econometristische specialismes. Daarom ook richt ik me tot het CAft die de expertise en middelen heeft om dit op neutrale wijze te modelleren.

Dank voor het lezen van dit bericht.

Met de hoogste inachtneming,

SFWaslander

Simon F. Waslander

BSc. Geneeskunde

MSc. Healthcare Policy, Management & Innovation

2023: een goed financieel jaar... *Andere kwesties naar 2024...*

2023 bleek een actief jaar te zijn, zowel in economische als politieke zin. Er was een sterke groei te zien in onze economie, waarbij het toerisme in de eerste helft van het jaar het niveau van 2019 ver overschreed, met het zicht op meer dan 1,2 miljoen "stay-over" toeristen voor het hele jaar. Ook het cruisetoerisme laat een groei zien, ook boven het niveau van 2019. Die gunstige ontwikkeling wordt ook vertegenwoordigd door een sterke toename van de werkgelegenheid. Cijfers van de SVB laten een toename zien van bijna 3.000 banen tussen januari en november 2023. Dit is zelfs beter dan in het voorgaande jaar, 2022, waar in het hele jaar een toename van 1.437 banen te zien was. Het cijfer op 1 december 2023 is 44.684 banen, een niveau dat in het verleden nooit is bereikt. We moeten wel voorzichtig zijn als we dit alles aan de economische groei zouden willen toeschrijven, omdat we niet weten in hoeverre de geregistreerde werkgelegenheidsgroei voortkomt uit een efficiëntere opsporing van illegale werkgelegenheid. Dit betekent in ieder geval een forse stijging van de inkomsten voor de overheid en voor de fondsen van de SVB en AZV. Dit gaf aanleiding tot een verhoging van de AOV-pensioenuitkeringen en een verlaging van de AZV-premies voor gepensioneerden. De groei rechtvaardigde eveneens een verhoging van de minimumlonen, terwijl de inflatie nog steeds aanwezig is, met een aanzienlijke invloed op de energie-en voedselprijzen. Zo toont het bestaansminimum een toename van Afl. 85 voor een gezin van vier personen (Afl. 5.447 vs Afl. 5.362), in de vergelijking tussen november 2022 en november 2023. Een indicatie dat er nog steeds een sterke druk bestaat op de portemonnee van de minst bevoorrechte gezinnen, die een relatief groot deel van hun inkomen besteden aan basisbehoeften.

Het politieke scenario werd het hele jaar gedomineerd door de gevoelige, en niet altijd hartelijke relatie met de Nederlandse regering, met name door de belangrijke beslissingen die moesten worden genomen met betrekking tot de leningen afkomstig uit de Covid-crisis, en de onderhandelingen over de voortzetting van het financieel toezicht. De eerste kwestie is onlangs geëindigd met een overeenkomst met een terugbetaling over 20 jaar, die begint met een hoge rente, die alleen zal afnemen als er een overeenkomst is over en vervolgens een rijkswet voor het financieel toezichtwet van kracht is. De onderhandelingen zullen dus in 2024 moeten worden voortgezet, maar niets wijst daarbij op een snelle oplossing. Er zijn verschillende factoren die daarbij een rol spelen. Er is een demissionair kabinet in Nederland, dat wel het mandaat heeft gekregen om de kwestie met Aruba af te handelen, maar het is denkbaar dat de onderhandelingen zo moeilijk worden dat dit het beste in handen worden gelaten van een nieuwe regering. Dat zo'n regering een hardere houding kan aannemen tegen de regering van Aruba is mogelijk, maar dat verandert niets aan de situatie dat de regering van Nederland, welke regering dan ook, dezelfde niet zo ruime manoeuvreerruimte zal erven. Dat komt onder meer omdat er al een financieel toezicht van kracht is, via de lokale wet, wat voor de Arubaanse regering een argument zou kunnen zijn om geen overeenstemming te bereiken. De "straf" die de Nederlandse regering met de hoge rente wilde opleggen, zou voor de regering van Aruba van een te nemen horde zijn, ook omdat de buitengewone overheidsinkomsten van 2023 en ook 2024 de mogelijkheid garanderen om deze extra kosten te dekken. Het blijft in de visie van velen uiteraard een verspilling van publiek geld dat voor andere zaken had kunnen worden gebruikt, maar dat lijkt onze bewindsmensen niet te deren.

Een kwestie die bij het gerecht nog geen definitieve oplossing heeft gekregen, is de uitspraak van het Hof van Justitie van de eilanden over de mogelijkheid om het burgerlijk huwelijk open te stellen voor paren van hetzelfde geslacht. De hoorzittingen voor de Hoge Raad hebben al plaatsgevonden, maar een uitspraak zal in het nieuwe jaar pas plaatsvinden. Het heeft weinig zin om een uitspraak te voorspellen, maar wat die ook is, daarmee eindigt het debat niet, waarbij een verdeeldheid te zien is binnen de twee grote partijen, wat een uiteindelijk besluit op grond van het persoonlijk geweten misschien logisch maakt. Daarmee zijn we er nog niet, want het kan nog een hele tijd duren voordat er een wetsvoorstel zal zijn om de genoemde optie daadwerkelijk in te voeren.

In de regionale ontwikkelingen is het belangrijk te wijzen op de verandering die gedurende het jaar heeft plaatsgevonden in de relatie met buurland Venezuela, waar de mogelijkheid van het zeetransport werd heropend, met het luchtvervoer mogelijk ook binnenkort. Hoewel we ons ervan bewust zijn dat dit in de eerste plaats een zaak is van de Nederlandse regering, die de diplomatieke betrekkingen van het Koninkrijk behartigt, menen we dat het goed zou zijn om een voorzichtiger standpunt in te nemen. Het belangrijkste punt blijft dat er nog steeds geen tekenen zijn van verbetering in de politieke situatie in dat land en dat een snel verslechterende situatie kan leiden tot grote gevolgen voor ons, terwijl de grenzen open zijn. Bovendien worden wij er echt niet beter van dat het momenteel het politiek/militaire regime is dat de verbetering van de betrekkingen met het Koninkrijk gebruikt om te doen alsof ze plotseling acceptabeler zouden zijn geworden voor de democratische landen. We moeten ook de mogelijkheid onder ogen zien van een massale aankomst van migranten, legaal of illegaal, die naar ons toe komen en daarmee ons met de problemen opzadelen. We hebben de uitspraken van de betrokken bewindsman vernomen, dat hij geen migranten asiel zal verlenen die op illegale wijze ons land binnenkomen. Naar onze mening is dit niet in overeenstemming met het internationaal recht, waarbij iedereen die aan de grens aankomt en onmiddellijk de vluchtelingenstatus claimt, niet onmiddellijk kan worden uitgezet. Wij zien deze kwestie dus als een ernstig probleem, dat in het nieuwe jaar om strikte waakzaamheid vraagt.

Voormalig parlementslid van Aruba gearresteerd voor gewapende overval

Informatie die de afgelopen dagen in lokale media circuleerde, geeft aan dat een voormalig parlementslid van Aruba, een vrouw met de initialen L.W., samen met haar partner en hun minderjarige zoon is gearresteerd op verdenking van gewapende overval.

Lokale media hebben het paar geïdentificeerd als O.H., waarbij wordt aangegeven dat het een persoon is die bekend is bij justitie. L.W. werkt momenteel als docent. Desalniettemin blijkt dat alle drie, inclusief de slechts 16-jarige zoon, betrokken waren bij de gewapende overval.

Het lijkt erop dat de overval heeft plaatsgevonden op 26 november en het slachtoffer raakte gewond, waarbij W. als chauffeur fungeerde in de auto die werd gebruikt om de overval te plegen. De arrestatie vond plaats op 20 november. Volgens informatie in lokale media heeft W. tijdens het verhoor zelf verschillende bekentenissen afgelegd die hebben geleid tot de arrestatie van H. Op het moment van de arrestatie van H. werd er ook drugs in het huis aangetroffen. Hiermee werd gemeld dat het onderzoek dat tot de arrestatie heeft geleid, verband hield met een grotere drugszaak. De minderjarige lijkt echter alleen betrokken te zijn bij de zaak van de gewapende overval.

Beeld gehaald uit archief.

ARUBA VANDAAG

Seizoen van vuurwerkangst is begonnen:

Belangrijke tips om huisdieren veilig en rustig te houden tijdens de komende feestdagen

Vandaag is officieel het seizoen van vuurwerkangst begonnen, en hoewel dit veel vreugde met zich meebrengt, is het belangrijk om te onthouden dat onze viervoetige vrienden degenen zijn die het meest worden beïnvloed door de vuurwerktraditie. Om deze reden wil Bon Dia Aruba de nadruk leggen op enkele zeer belangrijke tips om in gedachten te houden om huisdieren veilig te houden tijdens dit seizoen.

Een van de belangrijkste tips voor huisdiereigenaren is om hun huisdieren binnen te houden; dit is de beste oplossing voor de dagen met vuurwerk, vooral op oudejaarsavond. Tijdens deze dagen raken veel dieren vermist, vooral honden, omdat ze schrikken en wegrennen.

Daarom is het ook belangrijk dat eigenaren van huisdieren hun huisdieren laten chippen. In het geval dat een huisdier wegloopt uit angst, is de microchip een efficiënte en gemakkelijke manier om het huisdier terug te vinden.

In dit seizoen geven veel mensen er ook de voorkeur aan om naar medicijnen te grijpen om hun huisdieren te kalmeren, maar dit is niet altijd een goed idee. Sommige mensen kopen kalmerende pillen bij de dierenarts, maar niet alle dieren reageren goed op deze medicijnen, en ze kunnen het huisdier schaden, omdat ze hen verdoven, maar het geluid blijft actief. Het medicijn kan hen verlammen, maar het geluid blijft luid en dit maakt dat dieren nerveuzer worden.

Als iemand zijn huisdier zo'n medicijn wil geven, is het erg belangrijk om meer informatie in te winnen bij een dierenarts voordat deze stap wordt genomen, of het nu een pil is of iets natuurlijkers.

Een andere belangrijke tip is dat als een eigenaar zijn huisdier binnen houdt, het goed is om wat afleiding voor het huisdier te creëren. Bijvoorbeeld gordijnen sluiten, de radio en/of televisie aanzetten.

Het is belangrijk dat het huisdier gedurende de dag voldoende gelegenheid krijgt om zijn behoeften te doen, zodat het 's nachts binnen kan blijven zonder naar buiten te hoeven gaan.

Dieren horen niet per se luider geluid, maar ze horen scherper en luisteren verder dan mensen. Ze kunnen zelfs de knallen horen die in een andere buurt worden afgevuurd, wat voor een persoon misschien niet zo duidelijk is, maar voor dieren is het wel.

Het geluid van het vuurwerk kan trauma veroorzaken bij huisdieren. Voor een dier is het trauma niet beperkt tot één nacht; het kan een langdurig effect hebben van de stress die wordt veroorzaakt door langdurige angst voor harde geluiden.

Een huisdier is gewend aan zijn eigenaar of aan zijn gezin thuis. Daarom is het minder stressvol voor huisdieren wanneer er mensen thuis zijn tijdens deze stressvolle periode voor hen, omdat ze de aanwezigheid van hun eigenaar of mensen voelen. Ze zijn rustiger en ontspannen wat meer omdat ze zich gezelschap voelen.

Tot slot, een belangrijke tip voor automobilisten is dat ze zich bewust moeten zijn dat er veel huisdieren zijn die bang zijn en in paniek de weg op kunnen rennen. Het is daarom belangrijk dat automobilisten extra opletten op de weg in deze dagen, omdat veel dieren in paniek weg kunnen rennen omdat automobilisten hen mogelijk niet zien. Het is belangrijk om op een langzamere snelheid te rijden waar rekening wordt gehouden met dieren die de weg oversteken en alerter zijn op huisdieren op de weg.

Fijne feestdagen!

De nuts-, benzine- en diesel prijzen zijn in november met 3.3% gedaald

Onlangs heeft het CBS zijn Consumentenprijsindex voor de maand november 2023 gepubliceerd. Hierin werd een daling van 10.5% in de benzineprijs benadrukt, wat resulteerde in een reductie van 0.56ppt op de CPI.

De prijzen van nutsvoorzieningen (elektriciteit en water), benzine en diesel worden voornamelijk bepaald door de internationale olieprijzen.

In november 2023 daalde de gemiddelde prijs voor een vat olie (US$ 78.48) met US$ 7.46 (-8.7%) vergeleken met oktober 2023 (US$ 85.94).

De prijzen van elektriciteit en water bleven onveranderd vergeleken met oktober 2023. Als gevolg hiervan bleef de gemiddelde prijs van elektriciteit voor huishoudens op Afl. 274.57, terwijl de gemiddelde prijs van water voor huishoudens op Afl. 168.73 bleef.

De benzineprijs registreerde een daling van Afl. 29.30 cent (-10.5%) in november 2023 en had een effect van -0.56 ppt op de CPI. De dieselprijs registreerde een daling van Afl. 13.00 cent (-5.0%) in november 2023 en had een effect van -0.02 ppt op de CPI. In november 2023 had de categorie nuts-, benzine- en diesel een prijsdaling van 3.3% vergeleken met oktober 2023 en had gezamenlijk een invloed van -0.58 ppt op de CPI, terwijl de overige 404 goederen en diensten samen een prijsstijging van 0.9% ondergingen met een effect van 0.76 ppt op de CPI.

Tabel 8 Prijs di petroleo, utilidad, gasolin y diesel, 2022 - 2023

Luna	2022 Petroleo	2022 Costo total di energia ≤ 500 kWh	2022 Costo total di energia 501-1000 kWh	2022 Electricidad	2022 Awa	2022 Gasolin	2022 Diesel	2023 Petroleo	2023 Costo total di energia ≤ 500 kWh	2023 Costo total di energia 501-1000 kWh	2023 Electricidad	2023 Awa	2023 Gasolin	2023 Diesel
Januari	83.06	31.09	31.99	240.09	137.05	230.60	195.00	78.01	38.53	39.65	294.56	168.73	243.80	246.60
Februari	91.32	31.09	31.99	240.09	137.05	245.70	214.10	76.99	38.53	39.65	294.56	168.73	262.50	260.30
Maart	108.58	31.09	31.99	240.09	137.05	261.00	228.80	73.51	38.53	39.65	294.56	168.73	257.60	234.80
April	102.29	31.09	31.99	240.09	137.05	291.00	274.50	79.51	38.53	39.65	294.56	168.73	262.40	231.50
Mei	109.31	31.09	31.99	240.09	137.05	289.00	289.00	71.86	35.80	36.84	274.57	168.73	266.70	221.50
Juni	115.29	31.09	31.99	240.09	137.05	321.20	290.30	70.12	35.80	36.84	274.57	168.73	255.90	209.10
Juli	103.21	31.09	31.99	240.09	137.05	335.70	312.70	75.57	35.80	36.84	274.57	168.73	256.40	212.50
Augustus	93.74	38.53	39.65	294.56	167.75	293.20	278.50	81.34	35.80	36.84	274.57	168.73	268.80	225.60
September	85.37	38.53	39.65	294.56	168.73	268.00	269.90	88.11	35.80	36.84	274.57	168.73	283.70	251.70
October	87.61	38.53	39.65	294.56	168.73	254.90	259.40	85.94	35.80	36.84	274.57	168.73	277.90	260.80
November	85.08	38.53	39.65	294.56	168.73	269.10	284.80	78.48	35.80	36.84	274.57	168.73	248.60	247.80
December	76.80	38.53	39.65	294.56	168.73	251.40	261.00							
Averahe anual	*95.14*	*34.19*	*35.18*	*262.78*	*150.17*	*275.90*	*263.17*	*78.13*	*36.79*	*37.86*	*281.84*	*168.73*	*262.21*	*236.56*

Source: Central Bureau of Statistics Aruba

Tabel 9 Efecto di bienes y servicionan cu ta depende di prijs di petroleo riba e CPI di November 2023

Categoria	Peso	Mensual Cambio	Mensual Efecto	Anual Cambio	Anual Efecto
Electricidad	810.2	0.0	0.00	-6.8	-0.57
Gasolin	430.5	-10.5	-0.56	-7.6	-0.40
Awa	367.3	0.0	0.00	0.0	0.00
Diesel	30.2	-5.0	-0.02	-13.0	-0.06
Total di grupo	1,638.1	-3.3	-0.58	-5.6	-1.03
Restante bienes y servicio	8,361.9	0.9	0.76	3.4	2.76
CPI	10,000.0	0.2	0.18	1.7	1.74

Source: Central Bureau of Statistics Aruba

Kunstmatige Intelligentie in Gezondheidszorg

Door Simon Waslander

In dit artikel zullen we de meest geavanceerde tools van Kunstmatige Intelligentie en e-Health bespreken voor instellingen zoals die onder "Tweede Lijn" vallen, zoals ziekenhuizen of SABA. Met deze geavanceerde tools kunnen we de kosten direct verlagen ten gunste van het AZV-fonds en veel menselijk lijden besparen dat wordt veroorzaakt door ziekten.

MediTron 70B: Open-Source Medische AI LLM;

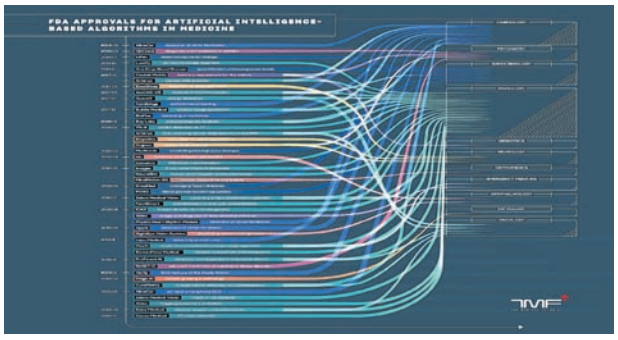
Voordat we ingaan op AI-systemen die betaald moeten worden, laten we het hebben over het onderwerp van Open-Source Medische AI LLMs. Meditron 70B is een open-source AI LLM die is getraind op duizenden richtlijnen, medische documenten, medische abstracts en algemene medische teksten.

Door gebruik te maken van de officiële medische testdatabase waaraan menselijke artsen in de Verenigde Staten moeten voldoen voordat ze gaan praktiseren, zien we dat MediTron een score van 70,2% heeft. Ter vergelijking, een gemiddelde menselijke arts scoort slechts 62% op de USMLE. Dus het systeem zal ongetwijfeld niet slechter zijn dan een menselijke arts in zijn werk.

We moeten opmerken dat een systeem zoals MediTron gebaseerd is op de Engelse taal, dus er moet eerst een software worden ontwikkeld om Papiaments naar het Engels te vertalen om gebruik te kunnen maken van het gratis MediTron-systeem. Als dit plaatsvindt, zou een systeem zoals MediTron perfect zijn om de medische triage te automatiseren, zowel op de Eerste Hulp als bij de huisarts, om te bepalen welke medische gevallen van patiënten ernstig zijn en dringende hulp vereisen.

Artificial Intelligence System for Healthcare

In een artikel voor het gerenommeerde tijdschrift Nature hebben Benjamens et al. 2020 een volledig open database gemaakt voor het publiek van alle door de FDA goedgekeurde Artificial Intelligence-systemen voor gezondheidszorg.

De informatie uit dit artikel is als volgt:

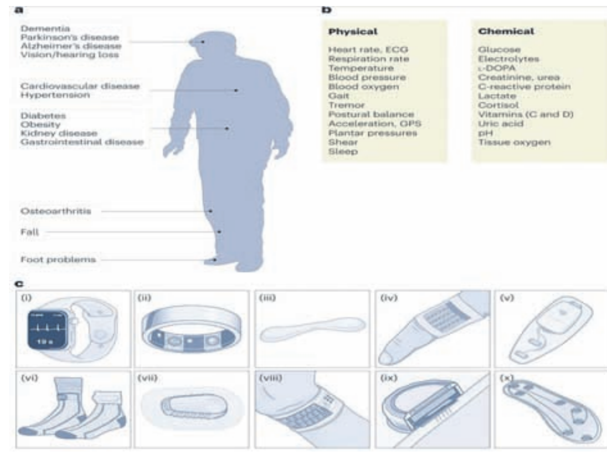
Benjamens, S., Dhunnoo, P. & Meskó, B. The state of artificial intelligence-based FDA-approved medical devices and algorithms: an online database. npj Digit. Med. 3, 118 (2020). https://doi.org/10.1038/s41746-020-00324-0

De database van door de FDA goedgekeurde AI-tools kan worden bezocht via de volgende link: https://medicalfuturist.com/fda-approved-ai-based-algorithms/

We zien dat er meer dan 50 AI-tools zijn om uit te kiezen, voornamelijk op het gebied van radiologie, pathologie, cardiologie en neurologie. Dus er zijn zeer grote mogelijkheden om niet alleen te helpen bij het tekort aan artsen dat we op Aruba hebben, maar ook om de kwaliteit van medische zorg voor de bewoners van ons eiland te verhogen.

E-Health Tools

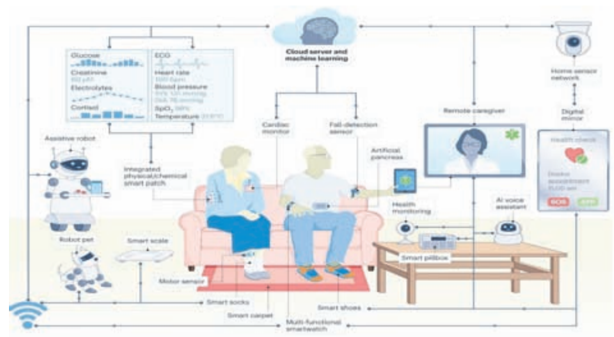
In een artikel dat dit jaar in het tijdschrift Nature is gepubliceerd, bespreken Chen et al. 2023 uitgebreid de grote mogelijkheden van het gebruik van de nieuwste e-Health-sensoren en bieden ze een basis voor een volledig geautomatiseerd systeem met behulp van deze sensoren.

De informatie uit dit artikel is als volgt:

Chen, C., Ding, S. & Wang, J. Digital health for aging populations. Nat Med 29, 1623–1630 (2023). https://doi.org/10.1038/s41591-023-02391-8

Het artikel geeft een volledig overzicht van sensoren die in principe alles van een patiënt 24/7 kunnen meten, en dit, samen met Kunstmatige Intelligentie en menselijke artsen, kan worden gebruikt om echt een preventief gezondheidssysteem te creëren voor bijvoorbeeld ouderen of mensen die al in het ziekenhuis zijn.

Er is echt veel hoop dankzij innovatie voor het gezondheidssysteem van Aruba. Het is mijn hoop dat artsen, specialisten en het management van het ziekenhuis en SABA snel gebruik gaan maken van deze tools om zo verlichting te bieden in menselijk lijden en in de fondsen van AZV.

Griep van aanzienlijke ernst treft burgers op Aruba

De viering van Kerst en Oud en Nieuw lijkt enkele problemen met de gezondheid van de burgers op Aruba met zich mee te brengen, aangezien op een vreemde manier symptomen van een zeer ernstige griep zijn opgetreden, waarvan sommigen zelfs denken dat het om Covid gaat.

In deze dagen horen we van veel mensen die ziek worden door een zeer ernstige griep die bijna iedereen treft, met symptomen variërend van ernstige hoofdpijn, keelpijn, hoest, pijn in het lichaam, verkoudheid, slijm, gebroken ledematen, enzovoort.

Gebruikers op sociale media geven aan dat het om een "zeer sterke en zware" griep gaat, "moeilijk te verdragen", waarbij wordt aanbevolen om maskers te dragen en iets voorzichtiger te zijn, gezien de naderende jaarwisseling en het waarschijnlijke grote aantal vieringen.

Het Centers for Disease Control and Prevention (CDC) geeft aan dat van 1 oktober tot 9 december 2023 in de Verenigde Staten 7,4 miljoen griepgevallen zijn geregistreerd, met 80.000 ziekenhuisopnames en 6.800 sterfgevallen als gevolg van deze ziekte. Experts waarschuwen dat deze cijfers de komende weken kunnen blijven stijgen.

Traditioneel gezien stijgen de gevallen van griep meestal in december of januari, maar dit jaar begon het al in oktober.

De monitoring tijdens het griepseizoen is gebaseerd op meldingen van mensen met vergelijkbare symptomen als die van de griep die naar het ziekenhuis of de huisarts gaan. Veel mensen met griep laten geen tests uitvoeren, waardoor hun infectie niet in het laboratorium kan worden bevestigd; Covid en andere luchtwegvirussen kunnen het beeld nog ingewikkelder maken.

Er zijn verschillende soorten griep, en de versie die dit jaar in de Verenigde Staten het meest heeft gecirculeerd, veroorzaakt minder ziekenhuisopnames en sterfgevallen bij volwassenen, wat de groep is die het meest getroffen wordt door deze ziekte.

Er blijft niets anders over dan aan de bevolking van Aruba in het algemeen aan te bevelen om goed voor zichzelf te zorgen in deze dagen, gezien de krachtige aard van deze griep, zoals sommige burgers hebben ervaren.

ARUBA VANDAAG

Luc Alofs: 'Ik hoop dat Aruba en Nederland snel tot een akkoord zullen komen, zodat we kunnen deelnemen aan het onderhandelings- of overlegproces voor fondsen'

Na de toespraak van minister van Cultuur Xiomara Maduro bij het Genootschap Nederland Aruba over het Herdenkingsjaar Slavernijverleden dat 'tot nader order' is uitgesteld, gaat het verzoek om deel te nemen aan het onderhandelings- of overlegproces over gouvernementele fondsen voor projecten op Aruba door.

In een interview met Bon Dia Aruba, zei Luc Alofs, lid van een platform genaamd Interinsulair Overleg over het slavernijverleden dat is opgericht na het rapport waarin alle aanbevelingen aan de Nederlandse regering zijn opgeschreven in 2021, dat ze hebben opgemerkt dat hoewel de Nederlandse regering verschillende medewerkers op de eilanden heeft gevraagd om dialogen op hun eiland te organiseren om input te geven op het rapport, dit op alle eilanden van het Koninkrijk der Nederlanden is gebeurd, behalve Aruba.
Alofs, die de coördinator was voor Aruba, zei dat de dialogen hebben plaatsgevonden, maar ze hebben hun terugkeer niet gezien in het rapport van de Nederlandse raadsleden.
Ondertussen is de Nederlandse regering doorgegaan met gesprekken met groepen van nazaten van slaven in Nederland 'maar niet met ons, omdat ze hun bril hebben, ze hebben hun Nederlandse gezichtspunt en ze zijn ons vergeten, maar hier heeft slavernij plaatsgevonden,' zei hij.
Daarom hebben de coördinatoren van het insulaire overleg elkaar ontmoet en hebben ze zichzelf teruggevochten in de discussie binnen het Koninkrijk, niet alleen in Nederland als het gaat om het hele proces van excuses en wat daarna komt.
Alofs, als lid van de commissie, heeft veel communicatie met andere leden van andere eilanden en met de verschillende ministeries in Nederland. "Daardoor hebben we ervoor gezorgd dat het eiland weer op de Nederlandse agenda staat."

'Tot nader order'

Alofs was aanwezig in Nederland op de dag dat minister van Cultuur Xiomara Maduro haar toespraak hield op de bijeenkomst van het Genootschap Nederland Aruba over het Herdenkingsjaar Slavernijverleden. Ze nodigden Alofs uit voor een presentatie over het onderwerp slavernij, waarbij hij opmerkte dat Aruba herstelde van de Covid-19-pandemie en financieel positief herstelde, maar een probleem had zoals hij verzekerde, dat Nederland een zeer hoge rente wilde opleggen op de Covid-lening "om redenen die ik niet begrijp, dat is niet mijn zaak, maar je kunt geen excuses geven voor iets dat in het verleden is gebeurd als je doorgaat met de koloniale houding in het heden en dat was een grote verrassing voor iedereen," verzekerde hij.

Zonder minister Maduro aan te vallen of te verdedigen, zoals Alofs uitlegde, is de beslissing om niet langer deel uit te maken van de agenda voor het herdenken van de afschaffing van de slavernij in het Koninkrijk der Nederlanden, samen met de beslissing om al het werk 'tot nader order' stop te zetten, voor Alofs kwam als een grote verrassing en voor iedereen, aangezien niemand op de hoogte was van dit.
Nu Aruba zich heeft teruggetrokken uit een van de vele lopende trajecten en doorgaat met de gevolgen van dien, heeft Nederland de Caribische eilanden ex-Nederlandse Antillen uitgenodigd om commissies te vormen met een vertegenwoordiger van de regering en een van de gemeenschap, om samen tot een besluit te komen over hoe ze verder zullen gaan met het proces, hoe ze het beschikbare fonds zullen organiseren.
Nederland heeft een fonds van 200 miljoen euro beschikbaar gesteld, en vanuit dit grote fonds heeft Nederland een besluit genomen dat de Interinsulaire groep zeer heeft bevochten, zoals Alofs opmerkte, omdat voor hen 200 miljoen euro niet genoeg is en ze weten niet wie het geld zal beheren en hoe het geld zal worden verdeeld over de eilanden. In dit opzicht waarschuwde de Nederlandse regering in november op Sint Maarten dat het geld in drie delen zal worden verdeeld: 66 miljoen euro blijft in Nederland voor de afstammelingen en het algemene publiek, 66 miljoen euro gaat naar Suriname en 66 miljoen euro gaat naar de eilanden, waarbij de eilanden via ontwikkelingsprojecten fondsen krijgen en de Interinsulaire groep was hier erg blij mee.

Hoewel nog niet is bepaald hoe dit geld zal worden beheerd, en in dit opzicht zei Alofs dat de regering van Aruba momenteel niet betrokken is bij de onderhandelingen over hoe zij deze fondsen zal beheren.
"Ik begrijp de beslissing van de regering, soms observeer ik, communiceer ik en ben ik eerlijk, maar tegelijkertijd is dit een gemiste kans voor nu. Daarom hoop ik dat de regering van Aruba en de Nederlandse regering snel tot een akkoord zullen komen over de situatie en het belang voor ons als land om deel te nemen aan het onderhandelings- of overlegproces over de gouvernementele 66 miljoen euro. Dat is mijn wens voor het nieuwe jaar," uitte Alofs.

Fondsen beschikbaar voor projecten via verschillende organisaties

Alofs bracht naar voren dat op dit moment stichtingen niet zijn beïnvloed door deze beslissing omdat het grote fonds niet het enige is en dat dit al is verdeeld, ze zijn gekomen met een fonds van 1,8 miljoen voor het Gedenkjaar dat duurt tot 1 juli 2024, dat in handen is van NiNsee, een organisatie van vertegenwoordigers van nazaten van slaven die in Nederland wonen, iets waar Alofs oké mee is, maar hij merkte op dat zelfs de nakomelingen in Nederland kunnen zeggen of de projecten voor Saba of voor Aruba realistisch zijn en of ze impact zullen hebben op de gemeenschap.
Nederland ging akkoord met dit argument en stuurde een bedrag van dat geld van NiNsee naar Aruba onder verantwoordelijkheid van UNOCA, die verantwoordelijk is voor het verdelen van het geld voor het herdenkingsjaar.
Mondriaan Fonds en Cultuurparticipatie hebben ook fondsen beschikbaar, en geïnteresseerde stichtingen kunnen hun projecten indienen bij deze organisaties, zoals Stichting Rancho, die al fondsen heeft ontvangen van Mondriaan Fonds voor bepaalde projecten, en ook Cas di Cultura.
"Maar opnieuw willen wij als Interinsulaire groep dat het geld hierheen komt," merkte Alofs op.
De Nederlandse staat bood excuses aan, maar ook de Nederlandse Bank en zij stelden een fonds van tien miljoen euro beschikbaar, en elk eiland krijgt een project van 500.000 euro, wat overeenkomt met 1 miljoen florin, waarbij Aruba een mooi project zal krijgen.
Prins Bernhard Cultuurfonds is ook een andere organisatie op elk eiland met hun expertise, en ze kunnen ook projecten aanvragen over onderwijs, cultuur en sociaal-economische projecten om initiatieven te versterken.
Alofs gaf ook aan dat Aruba een probleem heeft, waarbij men vaak groepen ziet die geld verdelen zonder kennis te hebben van de lokale situatie, en een ander probleem is dat veel van deze organisaties niet de expertise hebben om projecten te formuleren.
"En daarom krijgen degenen die de projecten het meest verdienen, de meest kwetsbaren, de kans niet, en dat is oneerlijk. Ik hoop dat organisaties zoals UNOCA of Prins Bernhard Cultuurfonds hulp kunnen bieden aan groepen met een initiatief."

Voor de komende maand, op 31 januari, zal er opnieuw discussie zijn in Nederland, waar Alofs hoopt dat tijdens dat gesprek sterke beslissingen zullen worden genomen om te zien hoe het verder zal gaan, want dit blijft een zorg en in Nederland waren er verkiezingen, de partijen die nu bezig zijn met het bespreken van de mogelijkheid om een coalitie te vormen, zijn niet de partijen die duidelijk hebben laten zien het eens te zijn met de excuses over de rol van de Nederlandse staat in de slavernij, zelfs de PVV-partij van Geert Wilders zei dat ze de excuses zouden willen intrekken, maar dat is niet mogelijk, de woorden van koning Willem-Alexander kunnen niet worden ingetrokken.

In 2024 en daarna...

Is er geen ruimte voor onzinbeleid...

De voortzetting van de buitengewone groei van 2023 in 2024 hangt af van verschillende factoren en is niet gegarandeerd. Aan de ene kant is er de verwachting dat er economische groei zal zijn, maar niet op het niveau van het jaar dat nu eindigt. Volgens instellingen zoals het IMF kunnen we een nominale groei van ons BBP van ongeveer 3,7% verwachten, wat resulteert in een stijging van het reële BBP met iets meer dan 1%, met dezelfde gematigde vooruitzichten voor de daaropvolgende jaren. Dat zal natuurlijk gevolgen hebben voor het overheidsbeleid, maar daarover later, eerst iets over onze economie. We kunnen vaststellen dat in 2023 de economie op een niveau is gekomen dat 2019 als richtjaar achter zich laat. Maar wat is er meer te verwachten dan de terugkeer naar dat niveau? Wat is er veranderd in onze economie dat we een sterke economische groei kunnen zien die meerdere jaren aanhoudt? Kort gezegd, wat nu nog te gebeuren staat is nog een zekere toename van het aantal kamers voor toeristische accommodatie, die deels een vertraging vertonen vanwege een aantal rechtszaken. Meer hotelkamers en andere accommodaties, als er verder internationaal niets ernstigs gebeurt, zullen resulteren in hogere exportinkomsten vanwege de toeristische dienstverlening en dit zal meer lokale koopkracht tot gevolg hebben, en meer inkomsten ook voor de overheid. We zullen dus terugkeren naar hetzelfde niveau van gematigde en vrij fragiele groei, dat ook bestond in de pre-Covid-jaren. Dat zien we ook terug in de cijfers die de regering heeft gepresenteerd in de projecties voor de komende jaren, behorend tot de begroting 2024. De grote sprongen in de overheidsinkomsten vinden plaats in 2023 en 2024, en daarna komen we in een ander regime terecht. Ter illustratie: in 2023 kan nog een toename van meer dan Afl. 200 miljoen in de overheidsinkomsten worden geregistreerd, vergeleken met 2022. In 2024 wordt dan een toename voorspeld van Afl. 77 miljoen vergeleken met 2023, en in 2025 slechts Afl. 23 miljoen, in vergelijking met 2024...

Welnu, wat betekent dit voor de financiële situatie van Land Aruba? Wij zijn van mening dat de cijfers die door de regering worden gepresenteerd realistisch zijn. Daarmee zou de naleving van de begrotingsnormen, met het financieel toezicht van het Koninkrijk op de achtergrond, de eerstkomende jaren geen probleem zijn, waarbij we ook een zekere daling van de schuldquote zullen zien, die tegen het einde van dit jaar ongeveer 90% zou zijn. Echter, daarna begint dan het regime van het handhaven van een surplus van ten minste 1% van het BBP per jaar om de schuld te verminderen, echt te knellen. Er zullen niet zoveel middelen overblijven om te investeren, noch voor de broodnodige hervorming en herstructurering van het openbaar bestuur. We zullen moeten inzien en erkennen dat we nog een lange weg te gaan hebben met bezuinigingen en goede, strikte planning, waarbij geen ruimte is voor verspilling, voor politieke giften, niet aan de gewone burger noch aan de zakenman die bijdraagt aan de fondsen van de partij, of erger nog, aan de fondsen van sommige bewindslieden. We zijn nog wel een van de meest begunstigde en zelfs gezegende gebieden in onze regio, maar met de gecreëerde schulden is dit de noodzakelijke route voor het saneren van de overheidsfinanciën, terwijl het lijkt alsof we de limiet van onze groeicapaciteit hebben bereikt.

Maar we kunnen ook begrijpen dat er optimisten zullen zijn die denken dat er een andere manier moet zijn om onze economische basis te verbreden. Dat zou kunnen, maar het is belangrijk te beseffen dat er nu niets in de planning zit dat die verbreding zou kunnen bewerkstelligen. We weten dat men bijvoorbeeld de plannen om te investeren in de herstructurering van onze energiesector zal noemen, gericht op het vervangen van fossiele brandstoffen door hernieuwbare energie. Wij zijn het daarmee eens, maar het kan niet echt een nieuwe pijler binnen onze economie worden genoemd, omdat het een herstructurering is binnen een bestaande sector en het zal de ook hoeveelheid deviezen die we uitgeven aan de invoer van materialen voor de noodzakelijke energieproductie niet aanzienlijk doen verminderen. En hier komt dan nog iets bij. Uit wat tot nu toe bekend is over de plannen om aardgasvoorziening en waterstofproductie in te voeren, zien we als een fundamenteel probleem dat de onzekerheid over de verkoopmogelijkheden in het buitenland voor beide producten ervoor zorgt dat voorlopig de lokale consument, die zich niet kan verschuilen en de energie wel moet afnemen, de enige gegarandeerde omzetgarantie zal zijn. Die dus de terugbetaling van de grote investeringen zal moeten dragen om de geplande wijzigingen door te voeren, hetgeen de uiteindelijke prijs voor de consument zal beïnvloeden.

Tot slot, wat betekent dit allemaal voor onze politici? Eenvoudig gezegd, dat er op geen enkele manier meer ruimte zal zijn voor onzin, voor onrealistische beloften, en nog veel minder voor gebrek aan transparantie en corruptie. Wat moet gebeuren is serieuze aandacht voor de grote infrastructuurproblemen, zoals het waterzuiveringssysteem dat schreeuwt om snelle actie. Ook moet een begin worden gemaakt met het redden wat er nog te redden valt van de natuur, terwijl we nu een van de landen in onze regio zijn die nauwelijks milieuwetgeving hebben. Onze economie is niet alleen afhankelijk van investeerders in toeristische accommodatie, maar ook van het behoud van wat de gast zou willen komen zien en bewonderen. Het lijkt erop dat deze boodschap nog niet tot onze regeerders is doorgedrongen, en dat ze ons blijven vertellen wat ze 'gaan doen'. In het nieuwe jaar dus, kom alstublieft pas terug als er iets te melden valt van hetgeen moest worden gedaan…

Toeristen ontevreden over de bouwwerkzaamheden in het toeristengebied van Eagle Beach

Op Facebook is opgemerkt dat er in een groep die is gewijd aan toeristen die Aruba bezoeken of geïnteresseerd zijn in een bezoek aan Aruba, een bericht is geplaatst waarin een gebruiker een foto heeft geplaatst van een bouwproject in het Eagle Beach-gebied. Deze post heeft behoorlijk wat opmerkingen van andere toeristen ontvangen, waarin ze grotendeels hun ontevredenheid uiten over de vele lopende bouwwerkzaamheden.

De foto werd gepost met de tekst: "Huidige voortgang van Iberostar op Eagle Beach." Dit trok de aandacht van andere toeristen die hun ontevredenheid uitten over de lopende bouwprojecten.

"Het is recht boven onze timeshare. Stop met het overbouwen van Aruba," merkte een gebruiker op. Terwijl een ander opmerkte: "Afschuwelijk! Toen ik mijn timeshare kocht, waren er regels om te stoppen met bouwen om het niet te druk te maken."

Verschillende gebruikers uitten dezelfde mening, dat de vele bouwprojecten het openbare strand van Eagle Beach te druk maken en het moeilijk maken voor toeristen om rustig van Eagle Beach te genieten.

"Stop de bouw! Het eiland wordt vernietigd door geldzoekende bedrijven," "Heel triest dat ze dit mooie eiland overbouwen," "Verschrikkelijk, wat een monsterachtigheid," zijn enkele van de andere opmerkingen die toeristen op dit bericht hebben achtergelaten.

Een toerist die lid is van deze groep, heeft gereageerd op de mogelijke impact hiervan op het al bestaande probleem van slechte waterkwaliteit in dit gebied. "Daar gaat de elektrische bedrading en meer vervuild water om door te gaan met meer vliegen! Ik moet mijn timeshare veranderen naar een nieuwe plek om te verblijven," merkte de gebruiker op.

Twijfels over een belangenconflict ontstaan met betrekking tot het werk van minister van Nieuwenhuizen als lobbyist

(NLTimes) - Diverse politici in Nederland hebben woensdag geprotesteerd nadat bekend werd dat voormalig minister van Infrastructuur, Cora van Nieuwenhuizen, doorging met deelnemen aan belangrijke vergaderingen ondanks het verkrijgen van een baan als lobbyist voor de energiesector.

De VVD-politica maakte deel uit van het Ministerieel Comité voor Klimaat en Energie en trad af als minister in 2021 na vier jaar in het kabinet om haar 27-jarige politieke carrière af te ronden. Van Nieuwenhuizen trad toe tot het derde kabinet van premier Mark Rutte vanaf de oprichting op 26 oktober 2017, een positie die ze eind augustus 2021 verliet. Ze nam ook in januari 2021 het ministerschap van Economische Zaken en Klimaat over nadat Eric Wiebes was afgetreden. Zowel Rutte als Wiebes waren leden van de VVD.

Toen Van Nieuwenhuizen de baanwijziging aankondigde, verklaarde ze publiekelijk dat er geen belangenconflict was omdat ze "nooit politieke betrokkenheid had bij energie." Haar tussentijdse periode in het ministeriële comité toonde echter het tegenovergestelde aan, volgens NOS en Nieuwsuur. Ze verklaarde ook in juli 2021 dat eventuele kwesties met betrekking tot energie zouden worden behandeld door een andere collega nadat ze de positie als lobbyist had aanvaard, die begon na die zomer.

Het nieuwsprogramma heeft geprobeerd documenten te verkrijgen van het Ministerie van Infrastructuur die in strijd waren met de verklaringen van Van Nieuwenhuizen. Ze woonde de commissievergaderingen tweemaal bij in augustus en bleef officiële documenten ontvangen over het energiebeleid. Een van de beslissingen die destijds werden genomen, betrof financiële compensatie voor energiecentra vanwege de trage procedures van de overheid. Het energiebedrijf RWE ontving miljoenen euro's onder dit schema.

Vier dagen nadat de vergadering het resultaat had bepaald, kondigde Van Nieuwenhuizen aan dat ze zich terugtrok om de lobbygroep voor de energiesector te leiden, genaamd Energie Nederland. RWE is lid van deze groep. De compensatie die aan energiebedrijven werd gegeven, werd later door de huidige minister, Rob Jetten, veroordeeld als een kostbare oplossing.

De overstap van Van Nieuwenhuizen naar lobbywerk zorgde achteraf voor zorgen. Ministers en staatssecretarissen hadden al een verbod van twee jaar om lobbyist te worden, met de uitzondering als het lobbywerk niet gerelateerd was aan hun kabinetsfuncties. Deze regel werd informeel ingevoerd door het kabinet in 2017 en werd een formele wet in 2022, geformaliseerd vanwege de wijziging van Van Nieuwenhuizen.

Het kostte het Ministerie van Infrastructuur twee jaar om de gevraagde documenten te verstrekken aan NOS en Nieuwsuur, wat resulteerde in een boete van 15.000 euro voor het ministerie. De documenten toonden ook aan dat Van Nieuwenhuizen aanwezig was bij een ministeriële vergadering over windmolenparken in de Noordzee en de bouw van een pijpleiding van Rotterdam naar Chemelot en Duitsland.

Politieke partijen NSC en Volt eisten opheldering van premier Mark Rutte over het mogelijke belangenconflict. Ze wilden weten waarom hij "kon doorgaan met ingrijpen in het energiebeleid als minister, zelfs als hij wist dat hij voor de belangengroep Energie Nederland zou gaan werken." Ze vroegen ook of er politieke motieven waren die resulteerden in de vertraging van documenten die door journalistieke organisaties waren aangevraagd. De vragen werden ingediend bij de partijleiders in de Tweede Kamer.

Van Nieuwenhuizen erkende dat het bijwonen van sommige vergaderingen als een belangenconflict kon worden beschouwd, maar zei dat ze de enige aanwezige was om kwesties te vertegenwoordigen die verband hielden met het Ministerie van Infrastructuur en Waterbeheer. "Op geen enkele manier heb ik bijgedragen aan de vergaderingen op basis van specifieke belangen van mogelijke toekomstige leden," vertelde ze aan NOS, verwijzend naar het lidmaatschap van Energie Nederland.

Koning Willem-Alexander roept het publiek op om verschillen te overbruggen en vooroordelen te overstijgen in zijn toespraak voor Pasen

(NLTimes) - Koning Willem-Alexander heeft zijn 11e nationale toespraak voor Pasen gebruikt om het Nederlandse volk op te roepen tot verbinding en het overbruggen van verschillen met medemensen. In zijn eerste grote toespraak na de verkiezingsoverwinning van de rechtse partij PVV, herinnerde hij het publiek eraan dat er maar één Nederland is, onder één set wetten. Volgens hem maakt dit Nederland tot "een van de beste plaatsen ter wereld", waar iedereen gelijk is.

"Er gelden regels voor iedereen. Nederlanders hebben een democratische rechtsorde. Dit biedt ons stabiliteit en veiligheid. Discriminatie in welke vorm dan ook is niet acceptabel. Mensen intimideren, bedreigen en beledigen valt buiten de orde," zei hij. Willem-Alexander krijgt erkenning voor het schrijven van zijn toespraken, in tegenstelling tot zijn jaarlijkse toespraak in september over de begrotingsvoorstellen van de regering, die wordt voorbereid door de eerste minister. De toespraak van de koning werd deze week opgenomen in Paleis Huis ten Bosch, waar zijn familie in Den Haag woont.

De koning begon zijn zeven minuten durende toespraak op maandag met een reflectie op de oorlog tussen Israël en Hamas in de Gazastrook, waarbij hij opmerkte dat "waar ooit engelen zongen, mensen nu tegenover elkaar staan. Diepe wonden zijn geslagen en vrede en verzoening lijken verder weg dan ooit."

Hij merkte op dat de gruwelijke gebeurtenissen elders in de wereld zeker invloed hebben op de mensen in Nederland. "Geen dijk kan worden opgeworpen om ons hiertegen te beschermen. Het geweld daar resulteert in deze spanningen. Veel mensen zijn bang." Dit kan leiden tot gevoelens van onzekerheid en een gevoel van vervreemding tussen mensen met grote verschillen in perspectief. Uit deze meningsverschillen kan een "moment van reflectie" ontstaan, met name tijdens Pasen. "Zonder tegenstelling is er geen vooruitgang, maar hoe we hiermee omgaan, bepaalt die vooruitgang," zei de koning.

"Als de grootste problemen ter wereld onze krachten te boven gaan, kunnen we in ieder geval zorgen dat we samen in vrede leven in ons eigen land en verschillen overbruggen." De koning riep op om anderen niet snel te veroordelen en herinnerde eraan dat iedereen fouten maakt. Het nalaten hiervan, of het accepteren van een "cultuur van strenge consequenties", kan alleen maar de vooruitgang van de samenleving belemmeren. "Laten we deze Pasen een nieuw begin maken. Beoordeel anderen niet voortdurend, maar aanvaard de menselijke variatie, met begrip voor persoonlijke twijfels, zorgen en tekortkomingen. Er is geen tweede Nederland. Samen bouwen we aan dit land, en het blijft een van de beste plaatsen ter wereld."

Afbeelding van RVD.